

gaia

#73 · Efterår 2012

Tema

Fred i Colombia?

Kom til landsmøde i Internationalt Forum den 17. & 18. november 2012

Husk at du får rejsererefusion hvis du bor i provinsen.

Læs mere på
www.internationaltforum.dk

GAIA udgives fi e gange årligt af Internationalt Forum (IF). IF er en ungdomsorganisation, der siden 1970 har lavet oplysningsarbejde om fortrinsvis den tredje verden, indsamlingsarbejde til folkelige organisationer og frihedsbevægelser, protestkampagner mod krænkelser af menneskerettigheder samt udsendt unge til arbejde i folkelige organisationer i den tredje verden. Geografisk er arbejdet koncentreret om Latinamerika, Mellemøsten, Sydøstasien, EU og Baskerlandet.

Redaktion:
Anne Rehder, Elisabeth Skarðhamar
Olsen, Esben Frost, Kristian Laursen,
Maiken Guttorm, Morten Rantum, Lars
Gaardsøe

Artiklernes indhold udtrykker ikke
nødvendigvis redaktionens holdning.

Forside: Fagligt Colombia Fokus
Oplag: 2200
Tryk: Eks-Skolens Trykkeri ApS.
ISSN: 0908-2492

Internationalt Forum
Griffenfeldsgade 41
2200 København N
Tlf: 35 37 18 89

gaia@internationaltforum.dk
www.internationaltforum.dk

Medlemskab af IF inkl.
GAIA-abonnement: 100 kr. pr. år.
Særskilt abonnement: 200 kr. pr. år.

gala

#73 - Efterår 2012

INDHOLDSFORTEGNELSE

- 04 Leder.** Håb, håbløse nedskæringer og kraftfulde protester
- 06 Reportage.** Folkelige bevægelser vil med i fredsforhandlinger
- 10** Fagligt Colombia Fokus på fact finding mission
- 12 Baggrund.** Kan et nyt Latinamerika sikre freden i Colombia?
- 16** Vi må bryde med kapitalismen som metanarrativ
- 20** Potteskår & modvækst i fuld flo
- 22 Kampagne.** G4S er en central aktør i Israels besættelse
- 26 Analyse.** Hvem er venstrefløjen i Syrien?
- 30 Anmeldelse.** Magt & modstand
- 32 Interview.** Ikke en Hardt og Negri for dummies?
- 34 Anmeldelse.** Israels dannelse var etnisk udrensning

Tema: Fred i Colombia?

Dette GAIA sendes også til alle medlemmer af SUF

Kære medlem af SUF

Du sidder med det nyeste nummer af Gaia i hånden, fordi Internationalt Forum og SUF har et samarbejde, og som en del af det samarbejde udsendes Gaia en gang årligt til medlemmer af SUF. Gaia er Internationalt Forums tidsskrift for International Solidaritet. I interview, reportager, analyser og kommentarer sætter bladet fokus på befrielsesbevægelser og kampe for social retfærdighed, som sjældent når ud via den etablerede presse. Har du lyst at modtage eller bidrage til Gaia kan du læse mere på <http://www.internationaltforum.dk/Gaia>

Mange solidariske hilsner
Gaia-redaktionen

Leder

Håb, håbløse nedskæringer og kraftfulde protester

I skrivende stund starter fredsforhandlingerne mellem den colombianske guerillabevægelse FARC og Colombias regering. Forhandlingerne indgyder et spædt håb om forandring i Colombia, der har været præget af borgerkrig i et halvt århundrede. Men hvis håbet skal blive til virkelighed, skal de sociale bevægelser, der i disse år oplever fornyet styrke, høres under forhandlingerne. Fredsforhandlingerne handler ikke blot om afvæbning. En afvikling af den sociale og politiske ulighed, der præger det colombianske samfund, er nødvendig for at sikre fred.

Dette nummer af Gaia sætter fokus på Colombia. På de inspirerende sociale og politiske bevægelser, der presser på for forandring. På Colombia som det latinamerikanske forårs sorte får og på solidaritetsarbejde mellem faglige i Colombia og Danmark.

I nabolandet Venezuela er Hugo Chávez blevet genvalgt med rekordstor valgdeltagelse i et af Latinamerikas mest roste valgsystemer. Genvælget illustrerer den massive folkelige opbakning til den forandringsproces, Chávez står i spidsen for. En proces der blandt andet har resulteret i en udryddelse af analfabetisme og sult, imponerende fattigdomsreduktion og udbredelse af gratis og universelle sundhedsydelser. Der er selvfølgelig masser af kritikpunkter, men det kan ikke underkendes at genvælget af Chávez kan få afgørende betydning for den latinamerikanske udvikling de næste år, idet Venezuela er i front for et latinamerikansk opgør med den neoliberale økonomiske politik.

I Sydeuropa går bølgerne højt. De massive nedskæringspolitikker, arbejdsløsheden og de stramme økonomiske budgetter har fået folk på gaden. Grækenland, Spanien og Italien har i de sidste måneder været præget af store folkelige protester mod krisepolitikkerne. I Spanien gik titusinder i slutningen af september på gaden, under sloganet *Actúa sin miedo* - 'Handl' uden frygt. Nye alliancer skabes på tværs af sociale og aldersmæssige skel.

Gaia sender mange solidariske hilsner til kammerater over hele Sydeuropa. Jeres kamp er vores kamp.

Redaktionen

Besøg fra Colombia

Folkelige bevægelser vil n

AF SVEN GÅRN HANSEN

Når den colombianske guerilla-bevægelse FARC og Colombias regering i midt oktober mødes i Oslo for at tale fred for første gang i ti år, vil der være guerillakommandanter, regeringspolitikere, generaler og erhvervsfolk til stede.

Men der vil ikke være nogen repræsentanter for civilsamfundet.

Og det er ikke holdbart, mener det nye græsrodsparti Marcha Patriótica.

Partiet har sendt en delegation på rundtur i Europa for at samle international opbakning til en fredsforhandling, der ikke kun snakker om afvæbning af guerillaen, men om sociale og politiske løsninger på den 50 år lange borgerkrig i Colombia.

Terrorstempel og politikforbud

– Fredsforhandlingerne må ikke blive en tenniskamp mellem regeringen og FARC. Det skal mere ligne en fodboldkamp, hvor mange spillere er på banen, sagde Piedad Córdoba, der både er leder Marcha Patriótica og af bevægelsen Colombianere for Fred, på et møde i september i Verdenskulturcentret på Nørrebro i København.

Som leder af Colombianere for Fred pressede Piedad Córdoba på for, at FARC i 2009 løslod de første tre krigsfanger uden at kræve gengæld fra regeringen, og for

at FARC ophørte med sin politik med at tage økonomiske fanger.

FARC løslod i april i år sine sidste fanger og fjerne dermed en væsentlig hindring for regeringens accept af fredsforhandlinger. Der er stadig ca. 8000 krigsfanger og politiske fanger i Colombias fængsler.

Marcha Patriótica er en to år gammel samling bestående af 2.000 folkelige organisationer. Bevægelsens hovedkrav er en politisk løsning på Colombias væbnede konflikt.

Den 22. april i år vedtog bevægelsen et 12 punkts regeringsprogram og forvandlede sig dermed til en politisk organisation, der sigter på at vinde regeringsmagten gennem valg. Fred og retten til at være politisk opposition er organisationens hovedparoler.

Piedad Córdoba har været kidnappet af paramilitære, stempet som terrorist, retsforfulgt for at have forbindelser til FARC – da hun lå i forhandlinger med oprørerne om frigivelse af fanger – og var senator for det liberale parti indtil 2010, da hun blev frataget sædet og forbudt deltagelse i politik for at have kaldt daværende præsident Uribe en paramilitær.

Tennis eller fodbold

På forhandlingsbordet i Oslo har FARC og den colombianske regering allerede aftalt en dagsorden, der udover afvæbning også handler om politiske reformer, krigens ofre, naturressourcer og

landbrugsudvikling.

Alle disse temaer er afgørende for at undgå fiasco, siger Piedad Córdoba og opremser:

Med fem millioner interne flygtninge og 6 millioner hektar jord, som godsejere har tilranet sig ulovligt fra de fordrevne under konflikten, er jordreform afgørende for en varig løsning.

Colombias ekstremt skæve jordfordeling, hvor en elite på under 2% ejer 60% af landets overflade – og dermed næsten al landbrugsjord – var i forvejen en af grundene til det bondeoprør, som for 50 år siden skabte FARC.

Og med et politisk system, hvor under halvdelen af vælgerne stemmer, og hvor politisk opposition og selv fredsarbejde rutinemæssigt stemples som terror og trues af mord og forsvindinger, er skabelsen af et politisk rum, der anerkender retten til opposition og til at kæmpe for et andet system, lige så afgørende.

Naturressourcespørgsmålet er ligeledes afgørende i et land, hvor multinationale selskaber i krigens ly har udvidet deres rettigheder til undergrunden uden at respektere indfødte og afrikanske folks lovmæssige rettigheder.

Marcha Patriótica frygter, at uden civilsamfundets deltagelse vil de sociale spørgsmål blive skudt til side til fordel for afvæbning og guerillaens tilbagevendelse til det civile liv.

– Vi har før set guerillabevægelser, der nedlagde våbnene,

med i fredsforhandlinger

uden at der kom hverken fred eller fremskridt ud af det, fortæller Córdoba.

Den 22. september stillede FARC i en pressemeddelelse sig bag kravet om at invitere civilsamfundet med til Oslo, og kritiserede regeringen for kun at ville forhandle med den militære opposition.

Regeringen har dog lovet at inddrage civilsamlundsorganisationer i det Nationale Fredsråd, hvilket vil give de udpegede repræsentanter en slags deltagelse på afstand.

Våbenhvile eller ej

Et af Marcha Patriótica's krav er, at fredsforhandlingerne skal indledes med en gensidig våbenhvile.

– Fredsforhandlinger uden en våbenhvile er alt for skrøbelige, sagde Javier Calderón. En hvilken som helst større kamphandling kan pustes op til at være anledning til at forlade forhandlingsbordet, sagde han, der er international sekretær i Marcha Patriótica og leder i Universitetslærerforeningen i Colombia.

– Man kan ikke forhandle fred midt i en krig. Uden en våbenhvile vil civilsamfundets stemme ikke blive hørt, sagde Calderón.

FARC bakkede i september op bag ideen om at indlede fredsforhandlingerne med en våbenhvile. Men præsident Juan Manuel Santos skød FARC's forslag

ned få timer efter det var fremsat.

– Der vil ikke blive nogen våbenhvile. Vi giver intet, før vi får den endelige aftale, det skal være helt klart, sagde Santos den 7. september ifølge Al Jazeera.

Tværtimod fortalte han, at hærens operationer mod oprørerne vil blive optrappet under forhandlingerne. Han talte på en militærbase, hvor han havde mødtes med over 100 generaler og oberster.

Santos henviste til fredsprocessen i 1998-2002 under præsident Pastrana, hvor hæren trak sig ud af et større landområde, som blev overladt til FARC under

” Fredsforhandlingerne må ikke blive en tenniskamp mellem regeringen og FARC. Det skal mere ligne en fodboldkamp, hvor mange spillere er på banen

Piedad Córdoba, leder af Marcha Patriótica og Colombianere for Fred

forhandlingerne.

Da regeringen afbrød forhandlingerne, var den officielt grundnervøsitet over, at FARC brugte den demilitariserede zone til at opbygge sine styrker. I denne omgang mener regeringen at have det militære overtag over FARC, der igennem de sidste tre år har mistet en række af sine øverste chefer.

Alle gode gange tre, eller fire eller fem?

Forhandlingerne i Oslo indledes i skyggen af årtiers mislykkede forsøg på at skabe fred.

Efter en våbenhvileaftale i 1984 stiftede FARC og Kommunistpar-

med støtte fra den USA-finansierede Plan Colombia.

Nu prøver de igen.

Hvorfor tror I, det kan lykkes denne gang?

– Den væsentligste forandring mellem dengang og nu er den regionale kontekst, siger Piedad Córdoba til Modkraft.

– Dengang var de fleste af Latinamerikas regeringer af samme politiske observans som Colombia. I dag er der et stort regionalt pres for at stoppe krigen og for at nor-

malisere Colombias forhold til sine naboer.

– Mægling fra Venezuelas præsident Hugo Chavez har allerede været afgørende for at opnå frigivelse af FARC's fanger, fortæller hun.

– For det andet er de sociale bevægelser stærkere end nogensinde før. Måske fordi de sidste par regeringer har været så rædselsfulde, at det har givet den sociale modstand ny styrke. Marcha Patriótica er et udtryk for denne styrke.

Javier Calderón understreger også den sociale bevægelse:

– Marcha Patriótica har en helt anden karakter end Union Patriótica havde, siger han.

– Vi er en samling af organisationer med rødder i de daglige kampe i alle sider af samfundet: arbejdere, kvinder, studerende, bønder, små erhvervsdrivende, indfødte folk, etniske afrikanere.

Brug for hjælp

Internationalt pres kan være vigtigt, understregede repræsentanterne fra Marcha Patriótica. De nævnte især behovet for folgeskab fra sociale bevægelser i Europa, der kan bevidne situationen og skabe opmærksomhed, og pres fra EU, der har indgået en frihandelsaftale med Colombia trods menneskerettighedsovertrædelserne i landet.

På mødet bad Marcha Patriótica repræsentanter om hjælp til en mulighed for fred, de selv omtalte som spinkel og skrøbelig. Stærke kræfter i Colombia er imod fred. Calderón og Córdoba nævnte de store jordejere og militæret – der har opbygget en betydelig magt som økonomisk og social elite – og kredsen af højrefløjs politikere omkring den forhenværende præsident Alvaro Uribe.

Der til kommer andre forhindringer som frihandelsaftaler med EU og USA, der garanterer de internationale koncerner et

” På mødet bad Marcha Patrióticas repræsentanter om hjælp til en mulighed for fred, de selv omtalte som spinkel og skrøbelig.

tiet partiet Union Patriótica og stillede op til valg. I årene efter blev op til 5000 partimedlemmer, der havde trådt frem i lyset, dræbt i en massiv bølge af attentater, partiet blev knust, og FARC genoptog den væbnede kamp.

I 1998 indledte præsident Pastrana forhandlinger med et FARC, der militært var stærkere end nogensinde før og efter. Under pres fra USA og landets højrefløj afbrød han i 2002 forhandlingerne. Efterfølgeren Alvaro Uribe lovede at knuse FARC militært

frirum, de ikke vil forhandle væk, og som i dag forsvarer militært; USA's narkopolitik; stemplingen af FARC som terrororganisation; og militærets krav om straffrihed for forbrydelser begået under krigen.

Et krav, der i lignende fredsprocesser i El Salvador og Guatemala i 90'erne efterlod den "hemmelige" paramilitære stat intakt og med vægtig indflydelse i de "fredelige" årtier der fulgte guerillaens afvæbning.

Pengene taler

I den nordamerikanske solidaritetsorganisation NACLA vurderer Nazih Richani, at freden vil afhænge af, om den økonomiske elite i Colombia tjener mere på fred end på krig.

I 2002 stod det militært stærke FARC så hårdt på sit program for social forandring, at dominerende erhvervskredse i Colombia – de transnationale selskaber og jordejerne – ingen fordel så med fred, og i stedet satsede på fornyet krig.

Nu håber Santos, at FARC er så nedslidt, at dens krav til freden vil være billigere for erhvervslivet, end krigen er. Men ifølge Richani har FARC og ELN siden fundet nye svar på militærets drab af mange af deres ledere, og har de sidste måneder formået at mere end fordoble deres angreb og samtidig formindske deres egne tab.

Og trods massiv støtte fra USA i form af såkaldt narkobekæmpelse koster krigen mange penge. Krigens andel af nationalbudgettet er på 14 milliarder dollars årligt.

Dertil kommer, at FARC og den anden guerillagruppe ELN ikke er økonomisk blinde. Deres angreb mod energiudvindingens infrastruktur koster hvert år de store energiselskaber 400 millioner dollars.

Ifølge Richani er dette det reelle spillet om en mulig fred.

I andre fredsprocesser i El Salvador og Guatemala skabtes åbningen for fred af en splittelse i borgerskabet: et globaliseret erhvervsliv mente, at de lukkede militærregimer blev for dyre i drift og afskar mulighederne i det globale marked.

Toneangivende kredse i erhvervslivet stillede sig derfor bag fredsprocesserne og endda landbrugsreformer, trods bitter modstand fra en jordejerelite, der var svækket af faldende indtægter på landbrugsvarer og ensidigt satsede på militær undertrykkelse for at modvirke et lønpres fra deres landarbejdere.

I Colombia er denne splittelse endnu ikke blevet set. Her repræsenteres den globaliserede økonomi først og fremmest af energiselskaber, der har samme interesser i kontrol med store jordarealer som landbrugets borgerskab.

Samtidig står den jordejende elite stærkere end Mellemamerikas daværende kaffe- og kvægavlere på grund af indtægterne fra coca-produktionen.

Der er ingen tvivl om, at Piedad Córdoba ser den neoliberale fraktion i erhvervslivet som en hovedforhindring for fred:

– Finanssektorens gevinster under neoliberalismen har været groteske. Helt groteske.

International støtte

– Er fred mulig i Colombia? sluttede Anders Olesen, næstformand i BJMF, med at spørge. Olesen var vært for mødet på vegne af Fagligt Colombia Fokus, der i april sendte en delegation til Colombia. Mødet var desuden organiseret af Internationalt Forum og Modkraft.dk

Han svarede selv på sit spørgsmål:

– Måske. Men det er godt nok svært. Det kræver enhed. Og det kræver international opmærksomhed.

Olesen understregede, at solidaritet altid skal være konkret, og opfordrede deltagerne til at støtte en indsamling til genopbygning af et nedbrændt fagforeringshus i Colombia.

Artiklen er tidligere bragt på modkraft.dk.

Fagligt Colombia Fokus på fact finding mission

Interview: I foråret rejste en gruppe danske fagforingsfolk til Colombia for at få viden om den colombianske virkelighed. Der ventede dem et tætpakket program, hvor de mødtes med alt fra LO-forbund, over FN's højkommisariat for fl. gtninge til bananplantagearbejdere. Tilbage i Danmark har Fagligt Colombia Fokus startet et solidaritetsprojekt og de har fle e i skuffen. Gaia har snakket med to af de delegerede om turen.

AF ESSEN FROST, GAIA

Hvad var baggrunden for at tage til Colombia i foråret?

Maj-britt Milsted (MM): Fagligt Colombia Fokus under 3F organiserede turen sammen med Internationalt Forums América-gruppe. Det kom sig af, at Danmark havde EU-formandsskabet, hvorunder man skulle arbejde for en frihandelsaftale med Colombia, og colombianerne bad os mindeligt om at komme over og se på sagerne med egne øjne så vi kunne indsamle vidneberetninger.

Anders Olesen (AO): Det var en såkaldt fact finding mission og det handlede både om at kigge på frihandelsaftalen og om at følge udviklingen for Marcha Patriótica. (et nyt Colombiansk græsrodsparti, se side 6, red.). Vi skulle få så mange informationer med hjem som muligt og derfor havde vi et helt vildt heftigt pro-

gram med møder og aktiviteter. Vi mødtes blandt andet med alle tre LO-forbund, med FN's højkommisariat for fl. gtninge, med menneskerettighedsforkæmpere, med advokater, med redaktører, med skolelærere og med bananplantagearbejdere.

Hvilke konsekvenser vil sådan en frihandelsaftale få?

MM: Dem vi besøgte pegede alle på, at aftalen ville være til skade for almindelige mennesker i Colombia, og at den åbner en ladeport som er svær at lukke igen. De multinationale selskaber får gunstige skatteforhold og de fi maer kommer ikke til at aflevere en krone til den colombianske stat.

AO: Meget af det frihandlen vedrører, er jo retten til frit at handle med råvarer i stedet for at sætte produktion i gang som befolkningen

kan leve af. Man frygter at 400.000 mælkeproducerende bønder vil gå fallit, fordi det ganske enkelt vil være billigere at importere mælk fra Europa i tankskibe.

MM: Ja tænk, at for bare ti år siden var Colombia selvforsynende med fødevarer. Det er smadret nu, og det er ikke en udvikling som bliver vendt med frihandelsaftalen.

AO: Frihandelsaftalen betyder også en skænseløs udnyttelse af naturressourcer. Mineselskaberne spørger ofte ikke folk om at flyt e sig, de fordriver dem bare. Og den praksis er medvirkende til at der er over fem millioner internt fordrevne i Colombia i dag.

Er aftalen forhandlet på plads nu, eller kan der stadig gøres noget?

MM: Det er virkelig op ad bakke at få den stoppet. Den er sådan set ikke godkendt endnu, men handelsdelen er faktisk allerede sat i gang. Problemet er, at aftalen indeholder afsnit om menneskerettigheder og arbejdsforhold, men der er ikke nogen til at føre kontrol og man har ingen repressaliemuligheder.

AO: Realistisk set kan vi ikke for-

MAJ-BRITT MILSTED

54 år. Daglig leder for Mediebureauet Monsun og formand for HK Grafisk Kommunikation.

ANDERS OLESEN

59 år. Formand for Byggefagenes Samvirke og næstformand i Bygge, Jord og Miljøarbejdernes Fagforening

vente at stoppe frihandelsaftalen, så næste skridt er at fastholde et fokus på de problemer den medfører og på de menneskerettighedskrænkelser som finder sted. Derfor må vi lægge pres på de europæiske regeringer, så de kan lægge pres på den colombianske regering.

Hvordan har demokratiet det i Colombia?

AO: Den dag vi kom, var Marcha Patriótica i gang med en konference, hvor de vedtog deres grundlag, og dagen efter var vi til en kæmpe manifestation i Bogotá med over 100.000 deltagere. Marcha Patriótica's budskab er, at problemerne i Colombia ikke løses ved, at den ene part vinder over den anden. Krig vil ikke føre til en løsning. Man skal have en retfærdig fred og man skal have både jordreform og en politisk reform, som tillader politisk debat.

MM: Sandheden skal frem. De ønsker også retsforfølgelse af krigsforbrydere. Vi spurgte dem derovre, om det så gælder begge krigens parter og det sagde de ja

til. Hele befolkningen er så trætte af krig. Al den vold og alle de trusler er med til at skabe en forråelse af hele samfundet.

Colombia er notorisk kendt for forfølgelsen af fagforeningsfolk...

MM: Alene i løbet af de otte dage vi var i landet, var der to fagforeningsledere som blev bortført og én der blev dræbt. Vi besøgte Luis Alberto Vanegas, fra det største LO-forbund CUT og vi kørte med ham rundt i hans bil som var topsikret og havde folk med maskingevær på bagsædet. Og som han selv sagde: "Jeg er jo egentlig bare skolelærer!". Men sådan er forholdene altså for fagforeningslederne.

Var det den mest overraskende oplevelse?

MM: Nej, det var den der mobilisering de havde gang i. At der faktisk var grøde og bevægelse og tilsyneladende et opnåeligt mål for rigtig rigtig mange forskellige typer organisationer, som så ud som om de kunne finde ud af at samles.

AO: Ja, og at der til trods for den fuldstændig vildt brutale undertrykkelse, trods alt er nogen, som kæmper og forsøger at skabe en modvægt. Der er mange, som er truet til passivitet. Men når man

tænker på, at mobiliseringen i dag sker på trods af, at de enkelte personer bliver truet og udsat for vold og mord, så er det imponerende, at de tør fortsætte. Det synes jeg giver grund til optimisme, men det forpligter fandme også os andre til at gøre noget!

I lavede en rapport efter turen. Hvad har I ellers haft gang i?

AO: Jamen vi synes jo også, at solidaritet skal være konkret, så derfor har vi startet en indsamling til et lille projekt. Vi besøgte landsbyen Puerto Esperanza, som har været udsat for en massakre. Rigtig mange mennesker i området er blevet fordrevet.

MM: Nu er indbyggerne lige så stille ved at vende tilbage og de spurgte os om ikke vi kunne støtte dem i at genrejse deres fagforeningshus. Der er meget symbolik i at få bygget det hus og de ser fagforeningen som deres beskyttere derude. De skal bruge 50.000 kroner og vi er oppe på 38.000 kroner nu. Og når vi har nået vores mål så finder vi et andet projekt at støtte.

Har du lyst til at støtte Puerto Esperanza, så giv dit bidrag på konto 5322 336258

Læs mere om Fagligt Colombia Fokus på www.colombiafokus.dk

” For det første er en folkelig bevægelse for fred og social retfærdighed de sidste par år kommet på banen i Colombia med stor styrke. For det andet har en række af Colombias nabolande i Latinamerika undergået en politisk forvandling

Kan et nyt Latinamerika sikre freden i Colombia?

AF CHRISTINE LUNDGAARD,
AMÉRICAGRUPPEN

Stærke folkelige bevægelser har det sidste årti forandret Latinamerika. I dag præges kontinentet af regeringer med velfærd og uafhængighed på dagsordenen, selvom de møder hård modstand fra nationale eliter og udenlandske selskaber, der slås for at skruetiden tilbage. Det kan lægge pres på Colombia, som stadig styres af det yderste højre.

Første gang jeg rejste til Colombia, besøgte jeg Lærernes og Oliearbejdernes Fagforbund i hovedstaden Bogotá. Men fagforeningsfolkene sagde, at ville jeg opleve den aktuelle politiske udvikling tæt på, skulle jeg rejse sydpå til 'Caguán'. Der forhandlede oprørsbevægelsen FARC med Colombias regering om en afslutning på borgerkrigen i landet, og hæren havde trukket sig ud af området imens. Et væld af fagforeninger og bevægelser

rejste dengang ned til forhandlingsområdet, for at deltage i folkehøringer om udformningen af fremtidens Colombia. Det demilitariserede område fungerede som et åndehul, hvor folk kunne organisere sig, uden at hæren og paramilitære grupper åndede dem i nakken.

Men forhandlingerne mellem FARC og regeringen gik i hårdknude, da de nåede til de grundlæggende politiske, økonomiske og sociale problemer, der er årsag til den væbnede konflikt. Samtidig blev d. 11. september 2001 brugt af Colombias regering til at få FARC-guerillaen på de internationale terrorlister. USA optrappede imens sin indsats i Colombia med en ny gigantisk militærplan. Freden havde ikke en chance, og i starten af 2002 afblæste regeringen forhandlingerne og bombede den demilitariserede zone.

Hvad er anderledes i dag, hvor der igen er fredsforhandlinger

mellem FARC og Colombias regering? Optimister siger, der er to nye faktorer, der kan ændre udfaldet denne gang: For det første er en folkelig bevægelse for fred og social retfærdighed de sidste par år kommet på banen i Colombia med stor styrke. For det andet har en række af Colombias nabolande i Latinamerika undergået en politisk forvandling og er i dag præget af mere eller mindre progressive regeringer, som bakker op om kravene om fred, større lighed og større uafhængighed af stormagterne i USA og Europa. I det følgende ser jeg på nogle eksempler på, hvordan de politiske vinde er vendt.

Militærdiktatur og neoliberalisme

I 1998, da fredsprocessen i Colombia gik i gang, var regeringerne i langt de fleste latinamerikanske lande ligesom Colombia højfredrejede og i nær alliance med USA. I 80'erne og 90'erne, ef-

ter mange år med militærdiktatur og politisk undertrykkelse, var fagforeninger og andre sociale bevægelser svækket. Siden voksede uligheden og den sociale elendighed, da internationale finansinstitutioner i 80'erne krævede neoliberale nedskæringer i bytte for lån til at klare den økonomiske krise. Offentlige ydelser som sundhed og uddannelse blev privatiseret, mens statslige foretagender som fx miner blev afhændet til private. Frihandelsaftaler og økonomiske hjælpepakker sørgede for let adgang til Latinamerikas værdifulde naturressurser. Diktaturet i Chile under Pinochet er et kendt eksempel på, at neoliberale indgreb lettest lader sig gøre i samfund, hvor politisk protest og organisering er umuligt.

Hvem ejer olie, gas og vand?

På samme tid som fredsprocessen går i gang i Colombia, bli-

ver Venezuela det første land til at udfordre det neoliberale system på kontinentet. I 1999 bliver Hugo Chávez præsident efter en jordskredssejr på løfter om at bekæmpe fattigdom og bruge landets gigantiske olierigdomme til sociale programmer. Efter et mislykket USA-støttet kup mod hans regering i 2002 bliver der sat skub i reformerne: Venezuela satser massivt på gratis uddannelse og har ifølge FN nu udryddet analfabetisme. Tusindvis af cubanske læger tager en tøm på nye gratis sundhedsklinikker. Statsstøttede butikker sælger billige fødevarer til de mange venezuelanere, der stadig mangler til dagen og vejen. Pengene kommer fra landets olie og genforhandlede aftaler med udenlandske selskaber. Chávez kalder i dag den venezuelanske model for "socialisme i det 21. århundrede". En stærk opposition, som ejer størstedelen af landets medier og primært samler landets middel- og over-

klasse, hævder endda, at Chávez-regeringen vil indføre kommunisme à la Cuba. De har ret i, at en række selskaber i Venezuela er blevet nationaliseret mod fuld kompensation, og der er oprettet decentrale borgerråd og mange statsstøttede kooperativer. Men noget opgør med den borgerlige stat har der nu ikke været. Den økonomiske elite har ikke mærket større forandringer på pengepungen, lige bortset fra en lille klike, der før hældte en stor del af olieprofiterne ned i egen lomme.

I latinamerikanske lande som Ecuador og Bolivia kommer nye regeringer til i 2005-06 efter voldsomme kampe om kontrollen over naturressurser som olie, gas og vand. En stribe regeringer bliver i starten af årtusindet væltet af voksende bevægelser af bønder og oprindelige folk, som kræver selv at få del i overskuddet fra landenes værdifulde undergrund, en mere ligelig fordeling

af rigdommene og anerkendelse af deres oprindelige kulturer og sprog. I både Ecuador, Bolivia og Venezuela har grundlovgivende forsamlinger udarbejdet nye forfatninger, der på papiret sikrer disse rettigheder. I virkeligheden lever forandringerne dog sjældent op til de sociale bevægelses krav. De nye regeringer har ofte ikke magt eller mod til at gå direkte imod de traditionelle eliter, som sidder tungt på magten og pengene dér, hvor de vigtigste naturressurser og den bedste landbrugsjord findes.

I Bolivia forsøger højrefløj-grupper at skabe borgerkrigs-lignende tilstande og forhindre vedtagelsen af den ny forfatning. Det lykkes dem ikke, men regeringen presses til at udvande forfatningens krav om en jordreform og befolkningens råderet over naturressurserne. Og både i Ecuador, Bolivia og Peru har der det seneste år været store demonstrationer og sammenstød pga. regeringernes støtte til megaprojekter såsom vejbyggeri, minedrift og olieudvinding, som i jagten på økonomisk fremgang går imod lokale beboeres ønsker og tilgodeser udenlandske selskaber.

Solidarisk byttehandel

Heldigvis bliver der også udviklet alternative veje til udvikling: Det, der startede som en handelsaftale mellem Cuba og Venezuela om billigt brændstof til Cuba for læger og lærere til Venezuela, er siden blevet bredt ud. I dag indgår også Ecuador, Bolivia, Nicaragua og en række caribiske stater i den politiske og økonomiske alliance ALBA. Samarbejdet bygger på byttehandel på tværs af landene, efter et solidarisk princip om at bytte sig til de råvarer eller den ekspertise, man mangler, med de ressourcer man selv råder over.

ALBA-alliancen er tænkt som et alternativ til USA's frihandelsaftaler. Da alliancen opstod, presede USA på for at gennemføre

én samlet frihandelszone for hele Amerika, det såkaldte FTAA – Free Trade Agreement of the Americas. Aftalen skulle være en udvidet version af frihandelsaftalen for Nord- og Mellemamerika, NAFTA, som siden 1994 har åbnet Mexico og Mellemamerika for billige nordamerikanske varer. Ordningen har lagt en stor

sin støtte til bøndernes krav om jord, afsat af landets konservative højesteret.

USA's militære strategi

Selv om Barack Obama tiltrådte som præsident med løfter om et nyt "equal partnership" med Latinamerika, har USA med Obama ved roret optrappet sin militære

” Den internationale solidaritet kommer ikke fra regeringsniveau, men må komme fra de folkelige bevægelser, der både i Latinamerika og Europa har båret centrumvenstre-regeringer frem til magten og nu slås for at presse dem til reelle forandringer.

del af landenes landbrug i ruiner og gav i fle e år grobund for en enorm folkelig protest og mobilisering. I 2005 bremses FTAA af en række latinamerikanske regeringer med Venezuela i spidsen. USA og Latinamerikas traditionelle magthavere har ikke det samme greb om kontinentet som før.

Kup og tilbageslag

Desværre viser de sidste års udvikling, at forandringerne ikke sker uden kamp. I Honduras ønskede landets præsident Zelaya efter pres fra bl.a. fagbevægelsen at sætte en fornyelse af forfatningen i gang efter venezuelansk forbillede. Zelayas regering meldte også det fattige land ind i ALBA-samarbejdet. Reaktionen kom med det samme: I juni 2009 stod landets militær bag et kup, der sendte Zelaya ud af landet og indsatte en ny regering. Kupregeringen meldte Honduras ud af ALBA igen og stoppede alle planer om en ny forfatning. I Ecuador forsøgte enheder fra politiet og hæren i 2010 at slippe af med centrum-venstre-præsidenten Correa ved et mislykket kupforsøg. Og for få måneder siden blev præsidenten i Paraguay, eks-biskoppen Lugo der er kendt for

tilstedeværelse og antallet af baser. I en verden med klimakrise, fødevarekrise og økonomisk krise er Latinamerikas olie, gas, ferskvand og biodiversitet afgørende at have adgang til. Colombia har indtil nu fungeret som et afgørende militært og ideologisk stronghold for USA i Latinamerika. USA's forhold til Colombia kan sammenlignes med den rolle Israel spiller som brohoved for USA's interesser i hele regionen. USA og Colombia har indgået samarbejde om syv US-militærbaser på colombiansk territorium, hvorfra nordamerikanske fly vil kunne nå mål i hele Latinamerika. Flere hundrede nordamerikanske militærrådgivere opererer allerede i landet i samarbejde med private sikkerhedskorps, ligesom nordamerikanske fly og helikoptere patruljerer Colombias luftrum.

Latinamerikanske stormagter

Både militært og økonomisk møder USA i dag ny konkurrence. Colombia er godt nok det land på kontinentet med det største militærbudget målt pr. indbyggere, og sammen med Mexico er Colombia det land, som får mest militær støtte af USA. Men Brasi-

lien er på vej til at blive en regulær stormagt, ikke blot i økonomisk forstand, men også militært. Som medlem af den nye blok af indflydelsesrige, tidligere fattige lande, BRIK-S (Brasilien, Rusland, Indien, Kina og i nogle sammenhænge Sydafrika) er Brasilien desuden ved at bygge nye alliancer, både i Latinamerika og resten af verden. Brasilien har ligesom Venezuela gået forrest i forsøget på at samle regionen i nye alliancer. Både det økonomiske samarbejde Mercosur, der samler Latinamerikas sydligste lande, og den brede alliance Unasur, som tæller alle sydamerikanske lande, er forsøg på at opnå større uafhængighed af USA. Sidste skud på stammen er blevet til på venezuelansk initiativ: Forbundet af Latinamerikanske og Caribiske Stater, CELAC, som samler alle lande i Nord og Syd, undtagen USA og Canada, der som de eneste ikke blev inviteret med.

Brasiliens regering har sørget for at løfte millioner af fattige ud af fattigdom, siden Arbejderpartiet PT kom til i 2003. Men regeringen består af en alliance med dele af højrefløjen og har aldrig truet Brasiliens økonomiske elite eller udfordret den kapitalistiske

model. Internt har PT's samarbejde med højrefløjen ført til, at en del af venstrefløjen i partiet er brudt ud, mens de jordløse bønder i en af verdens stærkeste sociale bevægelser, MST, for flere år siden trak støtten til PT-regeringen. Set med latinamerikanske briller spiller Brasilien dog, sammen med lande som Venezuela og Argentina, en nøglerolle for latinamerikansk enhed og muligheden for at føre en selvstændig politik. At det er lykkedes at vriste sig ud af IMF's greb om den økonomiske politik, fordi staterne har tilbagebetalt eller omlagt deres gæld til de store låneinstitutter, er et vigtigt skridt på vejen til det, latinamerikanerne kalder "den 2. uafhængighed". Først vandt de friheden fra den spanske kolonialmagt for 200 år siden. Nu er tiden kommet til at løsrive sig fra USA og det globale neoliberale finanssystem.

Latinamerikanske håb om fred

Brasilien, Venezuela og Argentina er interesseret i fred i Colombia og har hjulpet til ved flere af FARC's fangefrigivelser, som guerillaen iværksatte for at sparke gang i forhandlinger. I

fredsprocessen, der begynder nu mellem FARC og Colombias regering, er Chile, Cuba, Venezuela og Norge med til at presse det colombianske krigsregime til forhandlingsbordet.

Man skal dog ikke tro, at det kun er Colombias regering, der er under pres fra naboerne. FARC er givetvis også under et hårdt pres fra latinamerikanske regeringer lige nu, for at indgå en hurtig fredsaf tale uden for radikale krav. Samarbejdet for fred i Colombia handler i lige så høj grad om nabolandenes egen økonomi, handelsmuligheder og frihed fra nordamerikansk indblanding, som det handler om solidaritet med befolkningen i Latinamerika som mest ulige land.

Kampen for en retfærdig fred, der angriber borgerkrigens grundlæggende årsager, må stadig kæmpes af colombianerne selv. Den internationale solidaritet kommer ikke fra regeringsniveau, men må komme fra de folkelige bevægelser, der både i Latinamerika og Europa har båret centrumvenstre-regeringer frem til magten og nu slås for at presse dem til reelle forandringer.

COLOMBIA-STUDIETUR I SAMARBEJDE MELLEM IF OG SUF

I november måned tager en gruppe medlemmer af Socialistisk Ungdomsfront og International Forum på studietur til Colombia for at få indblik i den politiske situation i landet, høre om de sociale bevægelseres kampe og erfaringsudveksle. Programmet er spækket med besøg hos fagligt aktive, fristeder og studenter-, menneskerettigheds- og ungdomsorganisationer. Gruppen lægger blandt andet vejen forbi den Sociale Platform, et socialpolitisk projekt i Usme i udkanten af Bogotá, der arbejder for at synliggøre klasseskel og mobilisere unge til at lave politisk arbejde med sigte på at skabe et nyt samfund.

A large iceberg floats in a dark blue ocean under a clear sky. The visible tip of the iceberg is white and jagged, while the vast, submerged portion is a deep blue, illustrating the concept of the 'iceberg metaphor' where the visible part is only a small fraction of the whole.

Vi må bryde med **kapitalismen** som metanarrativ

Kapitalismecentrerede fortællinger om økonomi er handlingslammende. For at kunne skabe social forandring, har vi brug for en ny fortælling, som anerkender at mennesker over hele verden er involverede i forskelligartede økonomiske relationer.

Isbjergmetaforen belyser fint hvordan en kapitalismecentreret forståelse af økonomien kun begriber toppen af isbjerget. J.K. Gibson-Graham's teoretiske projekt går ud på at synligøre alle de andre måder vi producerer, udveksler, overfører og fordeler værdier i samfundet, som finder sted under vandoverfladen.

AF ELISABETH SKARDHAMAR OLSEN, GAIA

Venstrefløjens forståelse af kapitalisme har skabt en fortælling, som reducerer økonomi til en kapitalisme så stor og altomsluttende, at det forekommer utopisk og naivt at tro på forandring.

Ifølge de feministiske økonomiske geografer Julie Graham og Katherine Gibson (kendt under forfatternavnet J.K. Gibson-Graham) er vores forestillingsevne om social forandring og vores følelse af handlekraft lammet af kapitalismecentrerede fortællinger om økonomi.

Gibson-Graham mener, at fortællingen om den totaliserende kapitalisme er med til at skjule og underminere ikke-kapitalistiske økonomiske relationer og begrænse vores fantasi om muligheder og strategier for social forandring. Derfor kan kapitalismecentrerede fortællinger om økonomi ikke bruges som modmagtsstrategi til at mindske og forhåbentlig en dag helt afskaffe kapitalistiske relationer.

Gibson-Graham's teoretiske projekt i bogen *The End of Capitalism (As We Knew It)* og deres mere praksisorienterede efterfølger *Postcapitalist Politics* er derfor et forsøg på at skabe en ny ramme for, hvordan vi tænker og taler om økonomi.

Fortællinger er katalysatorer for forandring

Fortællinger er ikke kun med til at skabe et billede af hvordan vi ser verden, og hvad vi ønsker at ændre og modarbejde, de er også med til at skabe et billede af hvilke strategier, teknikker og muligheder, der er tilgængelige for at ændre status quo.

Marxistisk teori har været utrolig brugbar, når det kommer til at afdække, hvordan uligheder mellem mennesker opstår under den kapitalistiske produktionsform, og hvordan kapitalakkumulation et sted altid har samfundsøkonomiske konsekvenser et andet sted.

Imidlertid er længslen efter en revolution, der kommer en dag, når vi er blevet mange nok, som har indset, at det nuværende system hverken er bæredygtigt eller retfærdigt, som at vente på Godot. Det er en smuk fortælling, men den styrker ikke troen på handlekraft, når det kommer til social forandring.

Derfor er der revolutionært potentiale i at lade sig inspirere af Gibson-Graham og arbejde for at skabe en ny måde at tale om økonomi på, som gør rede for de mange forskellige kapitalistiske og ikke-kapitalistiske relationer, der præger den økonomiske virkelighed.

Hvis vi kun fortæller om, hvordan uligheder opstår og reproducerer sig selv i det kapitalistiske økonomiske system, så får vi svært ved at lægge strategier for forandring. Gibson-Graham udtrykker det således: "Projektet med at forstå bæstet har selv produceret et bæst, eller endda et bestiarium, og processen med at producere viden i politikens tjeneste har snarere fremmedgjort end forenet forståelse og handling". Gibson-Graham mener, at kapitalismen er blevet gjort til et uovervindeligt bæst, hvilket skaber fremmedgørelse frem for handling.

Venstrefløjens fortællinger om kapitalisme handler om, hvad vi skal være imod, og hvad vi synes er uretfærdigt, men kun lidt om vores ønsker for den utopiske fremtid. Vi mangler fortællinger, hvor vi sætter ord på de allerede tilstedeværende sociale og økonomiske relationer, som vi synes godt om, og som bidrager positivt til sociale forandringsprocesser.

Opgør med bæstet

Gibson-Graham mener, at kapitalismecentrerede fortællinger underminerer og usynliggør andre økonomiske relationer. Det medfører, at andre økonomiske praksisser altid bliver forstået i forhold til kapitalisme. Enten som det samme som kapitalisme, som lignende kapitalisme, som modsætning til kapitalisme eller som komplementerende. Derfor bliver ikke-kapitalistiske praksisser forstået som om de finder sted indenfor en overordnet totalitær kapitalisme og bliver aldrig taget seriøst som økonomiske aktiviteter i sig selv.

Ambitionen er at bryde med binariteten mellem ikke-kapitalisme og kapitalisme. For Gibson-Graham er formålet ikke at karakterisere økonomiske praksisser som enten kapitalistiske eller ikke-kapitalistiske, men snarere at undersøge og vise mangfoldigheden af økonomiske praksisser. De forklarer det således: "Denne dekonstruktive proces eksploderer binariteten, fremstiller en queer eller et radikalt he-

Arbejde	Transaktioner	Ejendom	Virksomhed	Finans
Løn	Marked	Privat	Kapitalistisk	Mainstream markeder
Alternative betalingsformer: - <i>Selvstændig</i> - <i>Gensidigt arbejde</i> - <i>Betaling i naturalier</i> - <i>Velfærd/bistand</i>	Alternative markeder: - <i>Fair Trade</i> - <i>Alternative valutaer</i> - <i>Undergrunds marked</i> - <i>Byttemarked</i> - <i>sort marked</i>	Alternativ privat ejendom: - <i>Statsejede aktiver</i> - <i>Traditionelle / klan jordbrugsrettigheder</i> - <i>Jord forvaltet af lokalsamfund</i> - <i>Oprindelige befolkningers viden (intellektuel ejendom)</i>	Alternativ kapitalistisk virksomhed: - <i>Statsejet virksomhed</i> - <i>Miljøansvarlig virksomhed</i> - <i>Socialt ansvarlig virksomhed</i> - <i>Non-profit virksomhed</i>	Alternative markeder: - <i>Kooperative banker</i> - <i>Kreditforeninger</i> - <i>Lokaltbaserede finansielle institutioner</i> - <i>Mikrofinans</i>
Ubetalt: - <i>Husarbejde</i> - <i>Frivilligt arbejde</i> - <i>Selvforsørgende</i> - <i>Slavearbejde</i>	Ikke markeder: - <i>Deling af husholdningspligter</i> - <i>Gavegivning</i> - <i>Jagt, fiskeri, samling, skraldning</i> - <i>Tyveri, pirateri, krybskytteri</i>	Åben adgang: - <i>Atmosfæren</i> - <i>Internationalt hav</i> - <i>"Open source"</i> - <i>Det ydre rum</i> - <i>Fællede</i>	Ikke kapitalistisk: - <i>Kooperativer</i> - <i>Arbejderkollektiver</i> - <i>Enkeltmands-virksomheder</i> - <i>Virksomheder ejet af lokalsamfund</i> - <i>Feudale</i> - <i>Slavebaserede</i>	Ikke marked: - <i>Investere med arbejdskraft frem for penge</i> - <i>Lån mellem familie og venner</i> - <i>Donationer</i> - <i>Rentefrit lån</i>

Forskelligartede økonomier. Tabellen eksemplificerer en måde at dekonstruere den kapitalismecentrerede forståelse af økonomi, som tydeliggør mangfoldigheden af økonomiske relationer, der præger vores verden (Kilde: <http://www.communityeconomies.org/Home/Key-Ideas>).

terogent landskab af økonomi og et nyt fundament for pluralistisk økonomisk politik."

Selv om der er en teoretisk konflikt imellem at reducere økonomi til kapitalisme og at dekonstruere kapitalismebegrebet helt ned til, at det kun er en type økonomisk relation ud af mange "forskelligartede økonomier", så vælger jeg at imødekomme spændingsfeltet mellem disse to teoretiske konstruktioner som et sundt og produktivt sted at befinde sig i, når det kommer til at skabe modstand imod uretfærdige økonomiske relationer, og samtidig at prefiguere andre slags økonomier.

Disidentificering med kapitalismen

Den måde, Gibson-Graham opfordrer os til at tænke om økonomi, handler om at lægge mærke til forskelligheder i stedet for dominans. Strategien går ud på at promovere en kollektiv disidentifikation med kapitalisme og kapitalismecentrerede fortællinger om økonomi på samme måde som queer-teori gør det med heteroseksualitet og binære køns kategorier.

Den colombianske antropolog Arturo Escobar mener ligeledes, at vi må gøre op med essentia-

lisering af økonomien for at synlig- og muliggøre alternativer. Han siger: "Et anti-essentialistisk syn på økonomien, hvor økonomien udgør en sfære af heterogenitet og forskel, snarere end en monolitisk udformning af en abstrakt kapitalistisk essens, gør ikke-kapitalistiske praksisser synlige og fører til en nytænkning om produktion ud fra kulturelle og økologiske perspektiver".

På den baggrund mener jeg, at hvis vi skal kunne skabe en økonomisk fremtid, som er baseret på bæredygtighed, kollektiv brugsret af fællede, lighed og solidaritet, må vi bruge et økonomisk sprog, som er mere nuanceret i sin beskrivelse af de forskelligartede økonomiske relationer, der præger, har præget, og som vi ønsker skal præge den verden vi lever i.

Teorier der inspirerer

Der eksisterer allerede alternative måder at tænke på økonomi, som vi kan hente inspiration fra. Feminister har længe mindet os om, at mange kvinder dagligt laver en række arbejdsopgaver, som de ikke får løn for, men som spiller en fundamental rolle i husholdningen.

Feministisk økonomi har udvidet vores forståelse af økonomi til at inkludere ikke-betalt arbejde, samt transaktioner og udvekslinger, som ikke indgår i den formelle markedsøkonomi. Problemet er, at kapitalismecentrerede fortællinger udpeger disse som "reproduktive" omsorgsøkonomiske aktiviteter, som er afhængige af og underlegne den "rigtige" og "produktive" kapitalistiske økonomi.

Økonomisk antropologi og miljøantropologi har længe været optaget af de forskellige lokale og kulturspecifikke former for økonomiske relationer, som mennesker har praktiseret og praktiserer verden over. Det kan eksempelvis være ikke-monetære udvekslingsformer, gaveøkonomier, småbonde subsistens-landbrug, jæger-samler samfund, bytemarkeder og fle valuta-økonomier.

Specielt i samfund, hvor der ikke cirkulerer ret mange penge, er der mange eksempler på alternative produktionsformer og udvekslingsformer. De bliver i kapitalismecentrerede fortællinger typisk beskrevet som enten underudviklede, primitive, og ufuldstændige økonomier, eller som underlagte, dominerede og koloniserede af hegemonisk kapitalisme.

Gibson-Graham foreslår desuden, at en udvidelse af Marx' begreb om produktionsformer kan være relevant. I dominerende fortolkninger af Marx forstås produktionsformer som en teori om historiske stadier af økonomisk evolution. Gibson-Graham argumenterer for en mindre dogmatisk forståelse af begrebet, der forstår feudale, slave, socialistiske og kommunistiske produktionsformer som eksisterende side om side med den kapitalistiske produktionsform.

Vi må se på alternativerne

Vi lever i en tid, hvor det går op for fle og fle, at kapitalistiske økonomiske relationer ikke er bæredygtige og skaber samfundsøkologiske uligheder mellem mennesker og geografiske områder.

Derfor mener jeg, at Gibson-Graham's teoretiske projekt er mere relevant end nogensinde. Det kan hjælpe til at udvide vores forestillingsevner for forandring, hvordan forandring kan ske, og hvilken slags forandring vi ønsker.

Et metanarrativ om sameksisterende forskellige økonomier skaber analytisk rum til en nuanceret debat om den komplekse konstellation af forskellige økonomiske relationer, som mennesker i hele verden er involverede i. Ved at tænke ud af boksen og transformere vor samtidsøkonomiske paradigme til at inkludere ikke-kapitalistiske økonomiske relationer mellem mennesker (frivillighed, kooperativer, gave udveksling, byttehandel osv.), bliver vi i stand til at italesætte, legitimere og styrke

de økonomiske forandringsprocesser, som allerede finder sted. Det kan eksempelvis være, når vi melder os ind i Fødevarerfællesskabet og engagerer os i lokale byhaver, fordi vi ønsker at omstille vores forbrug, så det bliver mere miljøvenligt, transparent og mindre udnyttende.

Et metanarrativ om forskellige økonomier ville også kunne skabe bedre økonomisk forståelse for småbønders og oprindelige befolkningers kampe for jordrettigheder. Der er en tydelig konflikt imellem retten til at praktisere ikke-monetært subsistenslandbrug og skabe udvikling (læs: økonomisk vækst). Den konflikt er ofte ikke kun en konflikt om jord, men også en konflikt mellem to forskellige økonomiske kulturer.

Jeg mener ligeledes, at forskning i modvækst vil kunne få mere vind i sejlene, mere anerkendelse og politisk slagkraft, hvis fortællinger om forskelligartede økonomier fik lov at flo ere. Nogle modvækstforskere viser allerede stor interesse for lokalsamfund og fællesskaber, som stræber efter at løsrive sig fra pengeøkonomien, og som i stedet efterstræber lokal bæredygtig selvforsyning. På denne måde søger de at opsamle viden om alternative økonomiske praksisser der allerede eksisterer, fremfor at forsøge at opfinde den dybe tallerken.

Sidst men ikke mindst kan Gibson-Graham's metanarrativ om forskellige økonomier inspirere til en konstruktiv debat om de økonomiske eksperimenter, som præger politiserede miljøer, det være sig eksempelvis i det autonome venstreradikale miljø i København: skraldning, bødebanks, permakulturprojekter, arbejderkollektiver, besættelser, frirumsaktiviteter, adskillige former for workshops, folkekøkkener, politisk/etisk korrekt støjning, DIY-Do It Yourself, DIT – Do It Together, samt en uendelig mængde ubetalte arbejdsopgaver i forbindelse med politisk og kulturel aktivisme.

Ved at sætte ord på alle de kreative, solidariske og miljøvenlige økonomiske relationer, vi er en del af, og som er lige så fundamentale for vores hverdagsøkonomi, som de kapitalistiske relationer, vi ønsker at løsrive os fra, kan vi skabe en progressiv og troværdig fortælling om social forandring, der kan motivere til handling.

Læs mere

Territories of Difference: Place, Movements, Life, Redes (2008) af Arturo Escobar.

The End of Capitalism (As We Knew It): A Feminist Critique of Political Economy (2006) og Postcapitalist Politics (2006) af J.K. Gibson-Graham.

Makværk i Knabstrup

Potteskår & modvækst i fuld flo

Ovnene i Knabstrup Teglværk og Keramikfabrik blev slukket i 1988 og bygningerne sygnede langsomt hen. Men for fire år siden kom en gruppe unge mennesker til stedet. De så muligheder i de gamle teglværksbygninger, som nu igen danner ramme om liv, idéer og produktion.

AF LINE GRINGMUTH

Vender man et stykke glaseret porcelæn eller keramik hænder det, at der i bunden er et lille billede af en fabrik med skorsten og påskriften 'Knabstrup'. Knabstrup er en lille flække nær Holbæk på Vestsjælland, og lidt udenfor byen ligger den gamle teglværksfabrik. Jorden i området er rig på ler, og i 1850'erne blev der anlagt jernbane og skabt en betydelig produktion af mur- og teglsten. Det var en arbejdsplads, som på sit højeste beskæftigede flere hundrede arbejdere, og fabrikken var af stor økonomisk betydning for området. Det unge byggekollektiv Makværket giver stedet nyt liv, og lyden af slagbor, svejsning og fællesspisning giver genlyd i de labyrintiske fabriks-haller og blander sig med stemmerne fra svundne tider.

Gør det sammen

Caro går og fejrer i den gamle kantine, som nu udgør fabrikkens fællesrum og spisetue. Hun har været med i Makværket, siden gruppen for 4 år siden be-

gyndte at rydde op i rod, skrald og et uanet antal opmagasinerede hårde hvidevarer. I oprydningsarbejdet blev alle genanvendelige materialer sorteret, mens drømme for istandsættelse af bygningerne blev sæt overalt på de 10.000 m², som udgør indendørsarealet på fabrikken. "Mange muntre og hårde timer er gået, og gør det stadig, med slæberi og sortering. Det er sjovt, når man gør det sammen", fortæller Caro, mens solen sender sine stråler igennem det støv, hun hvirvler op med sin kost.

Makværket er et arbejdskollektiv, der fokuserer på kultur og miljø - begge dele i bred forstand. Kollektivet består af de kroppe, der møder op til det månedlige plenum; en forholdsvis fast gruppe på femten personer. Det er mange ansigter, løbende beslutninger og mange tillidsfulde bånd imellem individer, som i sidste ende udgør demokratiet. Den gruppe, som er på fabrikken i det daglige, er skiftende og for at fastholde idéerne om fællesskab, åbenhed og udfordring af private ejerforhold, er det ikke

tanken, at stedet skal blive til bolig. I stedet skal det fungere som kulturhus for arrangementer, åbne værksteder samt idé- og vidensudveksling.

Den gamle garde deler viden

Der er fyret op i caféens raketovn, da den gruppe folk, som følger byggeriets økonomi og logistik, samles til møde. Røgen suges gennem bænken langs væggen og varmer lige så stille rummet op. De otte som sniksnakker, mens der brygges kaffe, er både et udvalg af de daglige unge kræfter, som er med til at udføre det meste af arbejdet, samt en flække gode håndværkerhoveder, som igennem tiden har set lidt af hvert i diverse byggebrancher.

Mødet bevæger sig ud på fabrikken for at diskutere murenes fugtindtag og afstivning af balkonen i den kommende cirkussal. Flemming Abrahamsen er 70 år gammel, og murerkasketten er presset ned over det lange hvide hår, som er samlet i en hestehale i nakken. Han mener nok, at den kommende balkon kan hvile på den masseovn, han var workshopholder på sidste sommer, og som skal varme det otte meter høje rum op, når isoleringsarbejdet er færdigt.

Skrald håndteres lokalt

Mødet bevæger sig ud i gården. Folk sparker lidt til brokker på jor-

den og betragter den høje elevatorskakt, som skal fjerne os for at skabe plads til et glastag over gangarealet imellem keramikfabrikkens to bygninger. Et glastag vil skabe et lækkert lysindfald og grønne vækstmuligheder. Desværre kan murstenene ikke genbruges, og gruppen diskuterer, hvad der skal ske, når elevatorskakten er forvandlet til byggeaffald. "Hvis vi vil håndtere skraldet lokalt, skal vi jo nok se os om efter et sted, hvor vi har lyst til at lægge et lille bjerg af murbrokker og plante græs på", pointerer Lasse. Der kortlægges hvor afløb fra storkøkkenet og toiletterne skal løbe ud til det kommende beplantede filer anlæg, som skal rense alt spildevandet. Valget af et økologisk kloaksystem kommer sammen med det generelle ønske om at indtænke hensyn til biodiversitet i liv og dagligdag. Dette indgår i Makværkets selvforståelse og dermed også i planerne for det, der med tiden skal blive Knabstrup Kulturfabrik.

Det gående møde snakker videre på vej ind i afdelingen for murermaterialer for at sikre sig, at der er det nødvendige. Sammen med træ- og metalværksteder skaber de mange kvadratmeter gode muligheder for opmagasinering og sortering af materialer. Genbrug er et af de områder, som medarbejderne vækstfanatismen, og i Knabstrup vil man hellere knokle for at genanvende byg-

gematerialerne end støtte den enorme industri for distribuerende af skrald, som finder sted mange steder i Europa. Af samme grund komposteres alt organisk materiale på fabrikken, inklusiv afføring. På samme måde er alle anvendte bygge- og isoleringsmaterialer komposterbare, eller sagt på en anden måde 'naturlige', i form af træ, sten, ler, hør, papir og meget mere. Bæredygtighed bruges i flæng overalt omkring os som buzzword i hvid- og grønvaske af ubrugelige kapitalistiske logikker, som man nemt kan drukne i.

Gør det gratis

Et loft er indrettet som gratisbutik, og det er fyldt med et velassorteret udvalg af beklædningsgenstande. David, som har været en del af livet på fabrikken de sidste to måneder, går og hænger tøj på bøjler imellem de gamle træbjælker. "Gratis er godt", pointerer han med irsk accent. Næsten al maden bliver skraldet, og det er endnu et eksempel på, hvordan Makværket forsøger at holde udgifterne nede. Men der er også brug for kapital, og der er mange jern i ilden for at skaffe ressourcer, som kan få stedet og aktiviteterne til at løbe rundt. Byggefirma, catering og uddannelsesaktiviteter udenfor Makværket er med til at generere indkomst, og det skaber økonomisk råderum, således at enkeltpersonerne i

kollektivet kan arbejde gratis på fabrikken. Og så er der jo også de fondspenge, som initiativet har modtaget for at få blandt andet byggeriet og logistikken til at glide. Det er ingenlunde uproblematisk at modtage fondsmidler fra kapitalinstitutter og EU-institutioner. Dilemmaet er, at selvom fondspenge giver muligheder for at realisere idéer, så er det økonomisk ubæredygtigt i sig selv.

Inspiration til forandring

Thomas, en af naboerne, kommer over med ild i pipen for at spørge, om det er muligt, at en udvekslingsklasse fra Tyskland kan låne nogle rum en aften. "Vi skal ligesom bare have et hyggeligt sted at hænge ud", som han siger, og rum er der nok af. Forrige lørdag strømmede folk til fra nær og fjern. Makværket holdt åbent hus, og mange mennesker slog vejen forbi for at drikke kaffe og se de forandringer, der er sket over de sidste fire år. Caféen er fyldt af udvekslinger over kagebordet, rundvisninger og samtaler for fabrikkens fremtid i Knabstrup og omegn.

Makværket skal, sammen med mange andre gode tiltag og projekter over hele kloden, fungere som inspiration til forandring. På Knabstrup Teglværk og Keramikfabrik går den forestående vinter i møde med friskpresset æblejuice, ild i raketovnene og vilje til udfordring og omtanke.

G4S er en central aktør

ør i Israels besættelse

G4S – securing the world. Sådan lyder sloganet for verdens største sikkerhedsselskab. G4S er involveret i staten Israels besættelse af Palæstina. Derfor har vi startet det lokale initiativ Boykot G4S. Kampagnen blev sparket i gang med en aktionsuge i september.

AF NETVÆRKET BOYKOT G4S, KØBENHAVN

G4S bidrager til driften af en række grundpiller i den israelske besættelse af Palæstina. I bosættelserne, der er knudepunkter for overgreb på den palæstinensiske befolkning, og som er ulovlige ifølge folkeretten, har G4S kontrakter med private kunder. G4S leverer og servicerer også overvågningsteknologi i checkpoints, som er en del af den folkeretsstridige mur, der opdeler og stjæler palæstinensisk land. Endelig leverer og servicerer G4S overvågningsteknologi i israelske fængsler, hvor tortur og arbitære fængslinger finder sted, og hvor mindreårige sidder fængslet. Dermed medvirker G4S direkte til staten Israels ulovlige besættelse af Palæstina.

Aktionsuge mod G4S

Kampagnen blev skudt i gang i uge 37 med udgivelsen af rapporten G4S' involvering i besættelsen af Palæstina og hvorfor G4S bør boykottes. Rapporten opsummerer G4S' aktiviteter og opfordrer folk til at tage handling lokalt. I løbet af ugen blev rapporter og fl. ers delt ud til folk på gaden samt til folketingspolitikere, byrådsmedlemmer og alle landets kommuners økonomiafdelinger, der desuden fik tilsendt åbne breve. Netværket Boykot G4S lavede sammen med Stillsadarbejdernes Landsklub en symbolsk aktion uden for G4S' hovedkvarter, hvor G4S blev buret inde i deres eget fængsel sammen med to palæstinensiske politiske fanger. Ugen kulminerede i en langdistance cykeldemonstration fra Christiansborg til G4S' hoved-

kvarter i Albertslund med stop ved G4S-kunder såsom Zoolo-gisk Have.

Hvorfor G4S?

Kampen for at stille G4S til ansvar for deres bidrag til opretholdelsen af besættelsen af Palæstina er en rigtig god mulighed for at handle lokalt i en global kamp for retfærdighed: Det palæstinensiske civilsamfund opfordrede under de palæstinensiske politiske fangers sultestrejke i foråret specifikt til at boykotte G4S på grund af deres rolle i fængselssystemet.

Da G4S har danske rødder, har vi i Danmark både et særligt ansvar og særlige muligheder for at påvirke virksomheden.

G4S trak sig i 2002 ud af Vestbredden efter kritik, men i 2010 kom selskabet igen i mediernes søgelys, da det blev afsløret, at G4S havde genoptaget deres aktiviteter. De mange kritiske røster fik sikkerhedsselskabet til at gribe til forskellige formler for modspin. Blandt andet blev juraprofessor Hjalte Rasmussen betalt for at skrive en rapport, der skulle frikende G4S. Rapportens troværdighed viste sig dog at være meget lille og modtog stærk kritik fra blandt andre Amnesty International og Folkekirkens Nødhjælp. Men presset gjorde også, at G4S annoncerede en tilbagetrækning. Tilbagetrækningen var dog både vag og delvis. Vi håber på, at yderligere pres i den danske offent-

lighed kan føre til, at G4S kommer med flere indrømmelser.

BDS - en global bevægelse

Ved at fokusere på G4S har vi indskrevet os i den omfattende, internationale BDS-kampagne. BDS står for Boycott, Divestment, and Sanctions – og det er underforstået staten Israel, der skal boykottes og sanktioneres mod.

I 2005 udstedte det palæstinensiske civilsamfund en erklæring, der opfordrede til boykot af staten Israel, indtil den retter sig efter international lov. Erklæringen kom fra en koalition af 170 palæstinensiske græsrodsbevægelser, der tilsammen repræsenterer alle grupper af den palæstinensiske befolkning: Palæstinensiske flgtninge i eksil,

KORT OM G4S:

- er verdens største sikkerhedsselskab
- dansk-britisk ejet
- lovede i 2002 at trække sig ud af de besatte områder Vestbredden og Østjerusalem
- opererer stadig i ulovlige bosættelser med bevæbnede vagter og sikkerhedsudstyr
- er til stede på Vestbredden i checkpoints og i fængsler, hvor tortur finder sted, og hvor mindreårige sidder fængslet
- ejer Armorgroup, en privat militærvirksomhed, som bl.a. opererer i Irak og Afghanistan
- har blandt andet kontrakter på fængselsdrift, asylfængsler og deportationer af asylansøgere - med praksis der har resulteret i dødsfald i England og Australien

palæstinensere under besættelse på Vestbredden og i Gaza samt palæstinensere i Israel. Det blev starten på den internationale BDS-kampagne, der bredte sig med stor fart og succes, og i dag ubetinget er det mest betydningsfulde, internationale udtryk for modstand mod israelsk besættelse og apartheid.

BDS er en strategi, ikke en ideologi og ikke et mål i sig selv. BDS er heller ikke en erstatning for andre former for modstand. Tværtimod, det er et svar på en appel og en international solidaritets-erklæring til den omfattende, folkelige palæstinensiske modstandskamp, der foregår lige nu i Palæstina og Israel.

BDS giver mulighed for at handle decentralt og dog i fælles international solidaritet. Det giver – selv om man befinder sig langt fra Palæstina og Israel – mulighed for at begynde kampen, der hvor man er, og ændre det system, som bidrager aktivt til besættelse og apartheid, og som man selv er del af.

Veolia-sagen - boykot nytter

Kampagnen mod det franske transportselskab Veolia er et eksempel på BDS-strategiens potentiale: En global, men decentral kampagne blev sat i gang som reaktion på Veolias anpart i konstruktionen og driften af Jerusalem-letbanen, der har til formål at forbinde Jerusalem med bosættelser på Vestbredden. Letbanen vil dermed cementere de ulovlige bosættelsers eksistens i det palæstinensiske Østjerusalem og på Vestbredden.

I 2010 og 2011 tabte Veolia kontrakter for milliarder. Efter at aktivister og menneskerettighedsgrupper aktionerede for at få Veolia ekskluderet fra offentlige udbudsrunder, tabte Veolia offentlige kontrakter i Victoria, London, Stockholm, Edinburgh, Dublin, Bordeaux og for nylig i Haag. Den svenske nationale pensionsfond og en hol-

landsk bank trak investeringer ud af selskabet. Resultatet blev, at Veolia solgte sine aktier i letbanen, men bibeholdt kontrakt på en del af driften.

Veolia-kampagnen viser, at folkeligt pres kan ramme virksomheder, hvor det gør mest ondt: På økonomien. Der er mange gode erfaringer og kræfter at trække på herfra. Det står også klart, at G4S som mål står højt på den globale BDS-bevægelses dagsorden.

De første sejre

Efter G4S' forgæves forsøg på at lægge røgslør over sagen, kunne de første sejre over virksomheden fejres i sommeren 2012. Amnesty International, Folkekirkens Nødhjælp og Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre meldte ud, at de er på vej ud af deres kontrakter med G4S, netop på grund af sikkerhedsselskabets tætte bånd til besættelsen af Palæstina. For nyligt kom det frem, at Merkur Bank af samme grund er i gang med at droppe deres kontrakt med G4S. Desuden har fle e caféer opsagt deres aftaler, og opsigelse af kontrakter drøftes i øjeblikket i visse kultur- og uddannelsesinstitutioner. Det tegner en klar tendens: Institutioner, der betragter sig som etisk forsvarlige, vil ikke forbindes med G4S.

Tag del i kampagnen - bliv en del af netværket

Inden for kampagnens overordnede mål - at få G4S til at trække sig helt fra den israelske besættelsesindustri - er det muligt at arbejde mod en række forskellige delmål på samme tid: At oplyse

OM NETVÆRKET BOYKOT G4S

Initiativet Boykot G4S er startet af folk, der på forskellige måder arbejder med Palæstina/Israel-konflikten. Gruppen bag initiativet ønsker at skabe et netværk, der i lighed med den globale BDS-bevægelses paraplystruktur kan rumme forskellige grupper og forskellige måder at arbejde mod det fælles mål: At få G4S til at afslutte alle kontrakter med den israelske besættelse. Hensigten er at skabe et netværk, der organisatorisk er fladt, let på benene og giver al magt til de aktive.

<http://boykotg4s.wordpress.com>
[facebook.com/BoykotG4s](https://www.facebook.com/BoykotG4s)

offentligheden, at opfordre private kunder til at droppe G4S, at få G4S ekskluderet fra offentlige udbudsrunder og at få investeringsforeninger, kommuner og andre institutioner til at droppe investeringer i G4S.

Vi opfordrer alle til at tage kontakt til de steder, hvor G4S er nærmest: Skolen, arbejdspladsen, banken, kaffebaren, fagforeningen - kun fantasien sætter grænser. Med det udarbejdede materiale og med henvisninger til etiske institutioner, der har droppet G4S, har man en god og saglig sag!

Hvem er venstrefløjen i Syrien?

Venstrefløjen i den arabiske verden er splittet omkring konflikten i Syrien. Nogle mener at Assad-regimet skal styrtes i revolutionens navn. Andre er mere betænkelige ved konsekvenserne af oprørshæren og dens udenlandske støtter. Nogle støtter endog regimets kamp mod det, de ser som fremmede reaktionære statsmagters imperialism.

AF KRISTIAN LAURSEN

Når man læser og ser nyheder om borgerkrigen i Syrien, så sidder man ofte tilbage med en forestilling om, at der kun findes to aktører: Assad-regimet og oprørerne. Man er heller ikke i tvivl om, at skurkene er præsident Bashar al-Assad, hans dukkefører i Iran, præsident Ahmadinejad og Hizbollah i Libanon, mens heltene er oprørsstyrkerne i den Frie Syriske Hær (FSA), og deres støtter i Tyrkiet og Saudi Arabien. Men hvordan forholder den arabiske, og særligt den syriske, venstrefløj sig til konflikten?

Demokratisk Forandring

I Syrien har adskillige venstrefløjs- og nasseristpartier (ideologiske støtter af den tidligere ægyptiske præsident Nasser) samlet sig i en oppositionskoalition kaldet NCB, som står for den Nationale Koordineringskomite for Demokratisk Forandring.

NCB, som er stort set ukendt uden for Syrien, repræsenterer det, der af både regimet og den væbnede opposition hånligt kaldes 'den tredje vej', og erklærer sig derved som modstandere af både Assad-regimet og voldelig revolution.

Selv om NCB også er modstandere af udenlandsk militærintervention, så er de ikke totalt afvisende overfor nye observermissionsmissioner fra FN lige som dem der måtte forlade Syrien i august 2012 på grund af den eskalerende vold.

NCBs erklærede principper er afskaffelse af Assad-regimet, og oprettelsen af en demokratisk stat med retssikkerhed, juridisk beskyttelse, og ligestilling uanset køn, etnicitet, eller religiøst tilhørsforhold. De forkaster sektarisme som noget der splitter det syriske samfund, og er utrygge ved de sektariske røster der lyder fra de indflydelsesrige Ikhwan-typer (medlemmer af det Muslimske Broderskab) i Syriens Nationale Råd (SNC), samt de sektariske drab begået af al-Qaeda elementerne i den Frie Syriske Hær.

Selvom NCB vedkender, at FSA opstod som resultat af regimets vold mod fredelige demonstranter, så ønsker de samtidigt at FSA skal være med til at finde en fredelig løsning.

NCB er som oppositionsgruppe erklæret ulovlig i Syrien, og dets medlemmer chikaneres jævnligt af myndighederne. Senest i september blev tre ledende medlemmer bortført af luftvåbnets efterretningstjeneste. Blandt dem var Abdul-Aziz al-Khair, en af grundlæggerne af NCB og leder af Kommunistisk Aktion. Derved deler han skæbne med mange af sine partifæller, der for de flestes vedkommende blev fængslet allerede ved opstandens begyndelse i 2011.

Der er ingen tvivl om, at aktivisme er livsfarligt i Syrien. F.eks. blev venstrefløjsaktivisten Husayn

Uwaydat (bror til Haytham Manna, talsmand for NCB) henrettet af regimets agenter i august 2011.

Dine fjenders venner

Da NCB distancerer sig fra både Assad og FSA, så bliver de også udsat for kritik fra begge sider.

FSA's politiske organ, Syriens Nationale Råd, kalder NCB for en frontorganisation for Assad-regimet, grundet tilstedeværelsen af tidligere regimefolk i organisationen. Deres argument bygger blandt andet på, at selve lederen af NCB, Hassan Abdul-Azim, i 2011 blev udvalgt af regimet til at stå i spidsen for "reformprocessen". Han blev dog arresteret i april samme år, da de syriske myndigheder knuste den aktivistiske modstand mod regimet.

Der er dog en vis dobbeltmoral i SNCs beskyldninger, da SNC i virkeligheden er et organ, der selv er proppet med regimeafhoppere.

Fra den anden fløj kritiserer regimetilhængerne NCB for at støtte oprørerne og deres udenlandske allierede. SNC har eksempelvis meldt ud, at de er klar til at acceptere Israels fortsatte besættelse af Golanhøjderne. Dette ser regimetilhængerne som et knæfald for Israel og støtte til USA-Saud-Israels imperialistiske interesser.

Den internationale mediedækning af NCB

NCB er heller ikke heldige med dækningen i den udenlandske presse, der har forelsket sig i SNC og dennes militante gren FSA. Flere steder står der fejlagtigt at NCB direkte støtter Assad, eller at de ønsker at regimet bibeholdes.

Takket være mainstream international mediedækning så er SNC og FSA de eneste syriske oppositionsgrupper, der regnes for legitime blandt udenlandske oppositionsstøtter. De beder ofte om militærintervention, som i Libyen, og modtager mange våben fra hovedsaligt Tyrkiet og Frankrig.

HVEM ER HVEM

NCB - Den Nationale Koordineringskomite for Demokratisk Forandring

SNC - Syriens Nationale Råd

FSA - den Frie Syriske Hær

Ikhwan - brødre - Det Muslimske Broderskab

Den syriske konflikt i internationalt perspektiv

Fra et internationalt geopolitisk perspektiv giver det mening at se på den syriske konflikt i konteksten af nervekrigen mellem USA, EU, Saudi Arabien, Israel, og Qatar mod Iran. Assad-regimet i Syrien bliver nemlig, ligesom Hizbollah-bevægelsen i Libanon, set som allierede med Iran.

For USA, EU, Tyrkiet og Israel handler nervekrigen om sikkerhedspolitik. For Saudi Arabien og Qatar er striden mere ideologisk. Saudi Arabien er aldrig kommet sig ovenpå forskrækkelsen efter optøjerne i Mekka i 1987, hvor 400 mennesker mistede livet under gadekampe mellem iranske pilgrimme og saudiske sikkerhedsstyrker. Ligeledes er kongehuset nervøs over det igangværende overvejende shiamuslimske oprør mod Bahrains sunnimuslimske Kong Hamad al Khalifa i Saudi Arabiens egen baghave.

Syriens præsident Assad har længe forsøgt at vinde accept hos Gulf-regimerne, men de har intet tilovers for ham og hans republikanske styreform. I denne forbindelse er det bemærkelsesværdigt at præsident Assad i 2011 støttede Sauds voldelige militære intervention mod Bahrains demonstranter. Ligeledes finder man i den engelske avis The Telegraph også påstande fra Libyske efterretningsfolk om, at Assad støttede Frankrig i krigen mod Libyens diktator Muammar Qaddafi

Det er også interessant, at den internationale alliance imod Præsident Assad vælger at se igennem fing ene med og abstrahere fra FSA's sekteriske overgreb på og drab af både kristne og shiamuslimer. Dette på trods af at overgrebene påstås at være udført af den fraktion af FSA, der bærer al-Qaedas sorte flag, som bl.a. i nyhedsavisen New York Times uskyldigt bliver kaldt Profetens flag. Nogle amerikanske medier har endog forsøgt at forklare læserne at al-Qaeda i Syrien er langt mere moderate end al-Qaeda i Irak.

Hizbollah i Libanon er også i lidt af en identitetskrise. Samtidig med at de støtter Assad-regimet, så har de også støttet alle andre oprør under det

I dagens Syrien, er volden stærkere end den politiske løsning, men den kan ikke erstatte den

Haytham Manna, talsmand for den syriske oppositionsgruppe NCB.

igangværende Arabiske Forår. De kritiske reaktioner derpå har betydet at Hizbullah har valgt at helt undlade at kommentere officiel på situationen.

Den palæstinensiske organisation Hamas har derimod, efter lang tid med vage udmeldinger, endelig taget afstand fra deres tidligere velgører Assad. Denne udmelding kommer sandsynligvis i forlængelse af, at styret i Qatar er ved at opbygge omfattende indflydelse i Gaza. Blandt andet er de ved at opføre en helt ny bydel der skal bære Qatars konges navn.

Den arabiske venstrefløj udenfor Syrien er splittet

Selv om der ikke er nogen åbenlys støtte for Assad på den arabiske venstrefløj, så har borgerkrigen også delt venstrefløjen i den arabiske verden.

Som eksempel på denne splittelse, kan nævnes en konflikt i den libanesiske avis Al-Akhbar. På trods af, at avisen jævnligt kaldes Hizbullahs talerør, så anses den for at være overvejende venstreorienteret og ikke direkte styret af Hizbullah-partiet.

I forbindelse med borgerkrigen i Syrien har Al-Akhbar foretrukket at fremme dialog mellem regimet og oppositionen. Uviljen mod at tage en mere direkte afstand fra Assad, har betydet at Khaled Saghie, én af avisens grundlæggere forlod avisen i protest mod dækningen af borgerkrigen. Ligeledes forlod journalisten Max Blumenthal avisens engelske udgave af samme årsag.

Den del af den arabiske venstrefløj, som støtter revolutionen, hæfter sig ved de sekulære elementer i FSA og støtter kampen imod det, de ser som et illegitimt og voldeligt tyranni.

Omvendt, så ser andre arabiske venstreorienterede grupperinger stadig det syriske regime som den eneste tilbageværende modstand imod Zionistisk og saudisk imperialism i Mellemøsten.

Til sidst har vi tilhængerne af den stærkt kritiserede 'tredje vej', både hos NCB og resten af Mellemøsten, som mener at bomber er lige så farlige som tyranni, og ønsker hverken Assad regimet, borgerkrig, eller udenlandske bombetogter. De er også bekymret over Ikhwan- og al-Qaeda-typerne i FSA og, sidst men ikke mindst, den sære alliance mellem disse og Israel imod fællesfjenden Iran.

Egypten giver håb

Det er ikke fordi den arabiske venstrefløj har det nemt i Mellemøsten. Mange tidligere revolutionære er blevet til regimestøtter, af den ene eller anden art, købt med regimets penge eller underkøbt af regimets brutalitet. Politisk har man også en interesse i at holde de arabiske venstreorienterede fra magten. Hverken regimerne i mellemøsten eller deres allierede i Vesten er interesserede i en ny Nasser eller Mosaddegh, der pludselig nationaliserer eksempelvis olieindustrien.

Dog har præsidentvalget i Egypten afsløret en overraskende fremgang for et venstreorienteret parti. Dette skete da præsidentkandidat Hamdeen Sabahi, fra de venstreorienterede nasserister i Anstændighedspartiet (Al-Karama) kom ind på en overraskende tredjeplads lige bag præsidentkandidat Ahmed Shafiq, tidligere minister i Mubarak-regimet, der op til valget blev støttet af USA, Israel, og Saud. Men det blev som bekendt kandidaten fra det Muslimske Broderskab Mohamed Morsi, der vandt valget med støtte fra det lille men i regionen i stigende grad magtfulde Qatar. Anstændighedspartiet var og er kun organiseret i byerne og Hamdeen Sabahi fik også stort set kun stemmer fra de egyptiske storbyer. I Alexandria fik han fleve stemmer end nogen anden kandidat.

Hamdeen Sabahis succes giver dog stof til eftertanke. Måske er venstrefløjen i Mellemøsten ikke død endnu, og måske har den i Ægypten reelle forudsætninger for at rejse sig.

Egyptens situation kan dog slet ikke sammenlignes med Syriens. Det er meget usikkert om et parti som NCB bliver i stand til at opnå nogen som helst indflydelse når borgerkrigen er ovre, uanset hvilken side der vinder.

Den syriske venstrefløj har på nuværende tidspunkt ingen international støtte, ej heller blandt Vestlige venstreorienterede. Hvis borgerkrigen slutter til oprørets fordel, vil NCB lide under at oprørene anser dem som Regime-medløbere. Hvis regimet vinder, så er det stensikkert, at det hemmelige politi vil tage en grusom hævn på de mange NCB politikere, der har ytret sig negativt om regimet under konflikten.

BOGANMELDELSE:

Magt & Modstand

– En introduktion til Michael Hardt og Antonio Negris tænkning

Pil Christensen, Peter Nielsen og Lars Poulsen
Forlaget Frydenlund, udkommer november 2012

Magt og Modstand er en ambitiøs indføring i Hardt og Negris projekt med at forstå den moderne kapitalisme og aktuelle modstandsformer. Det er gjort på et smukt og formidlingsvenligt dansk, omend også i et meget akademisk sprog.

AF: MORTEN RANUM

Bogen gennemgår trilogien Empire, Multitude og Commonwealth, som er udkommet i perioden 2000-09. Hver bog har fået sit eget kapitel. Før gennemgangen af bøgerne er der to omfattende kapitler, hvor forfatterne med stor grundighed gør rede for arven fra Marx og for Hardt og Negris filosofi og teoretiske inspirationskilder. Bogens sidste tredjedel er en tour-de-force i andres kritik og perspektivering af Hardt og Negri, hvor forfatterne forsøger at vise åbenheden i Hardt og Negris projekt. Det er måske netop åbenhed overfor kritik og vilje til at lade sig påvirke af andre og af virkeligheden, der gør Hardt og Negri interessante – i højere grad end deres bidrag til forståelsen af den moderne kapitalisme. Hele bogen igen-

nem forbliver forfatterne trofaste overfor Hardt og Negri. Det hænger måske sammen med, at bogen er en introduktion.

Det skinner klart igennem, når man læser Magt og Modstand, at forfatterne ER meget begejstrede. De mener, at alle andre også bør læse Hardt og Negri og være begejstrede, fordi der er noget afgørende nyt og fremsynet over hele projektet.

Nytænkning af marxisme?

Det nye ved Hardt og Negri er en sammentænkning af ellers ufornelige traditioner som marxisme og poststrukturalisme. Dernæst etablerer Hardt og Negri en stor fortælling. De store fortællinger var ellers blevet afskrevet som umulige frem mod årtusindeskiftet. Den fortælling de laver har en åbenhed og refleks vitet indbygget, som ikke tidligere er set. De

udvikler begreber i direkte samspil med den sociale virkelighed – og de siger ligefrem, at de løber bagefter aktivisterne.

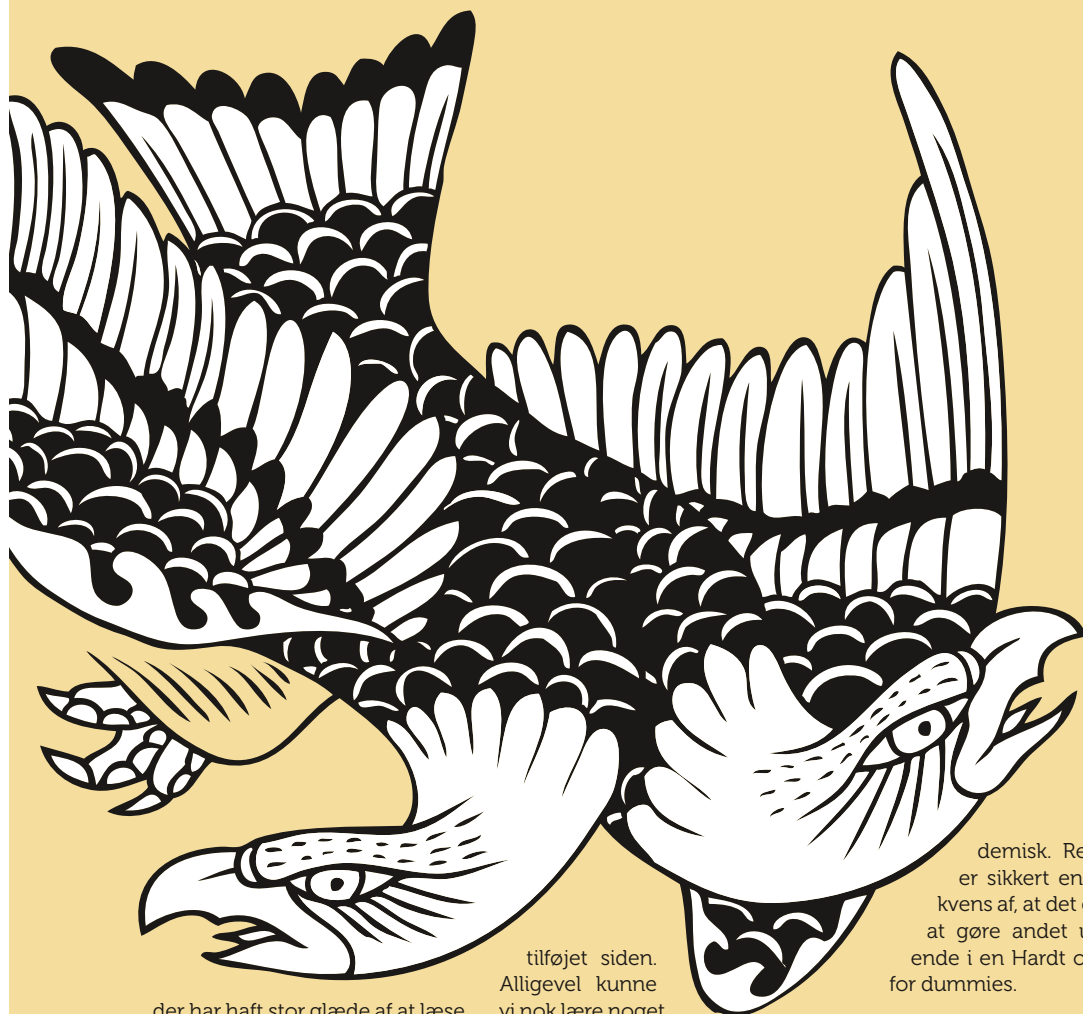
Derimod er det et mere åbent spørgsmål om Hardt og Negri bringer os hinsides Marx – eller om der blot er tale om at genopfinde Marx igen tilpasset aktuel empiri og med sampling af elementer fra poststrukturalisme?

Intellektuelt rugbrød eller kvalificering af aktivister?

Selvom Magt og Modstand er skrevet i et flot formidlingsorienteret sprog, så er sproget som tidligere omtalt også meget akademisk. Hvis man har en kandidatgrad fra et universitet eller er studerende på RUC, vil man helt sikkert føle sig utroligt godt hjemme i hænderne på forfatterne.

Spørgsmålet er, hvordan man ellers bør skrive introduktioner til teoretiske værker og forfatterskaber? Måske skal dem uden de store akademiske forudsætninger bare tage sig sammen og blive bedre til at læse svære bøger. Der er ingen tvivl om, at undertegnede anmeld-

der har haft stor glæde af at læse mange tykke bøger, som jeg ikke forstod første gang. Men det er måske ikke noget, man kan forvente af særlig mange. Derfor er der god grund til at overveje, om det ikke er de akademiske forfattere, som burde vælge alternative formidlingsformer.

I begyndelsen af det 20. århundrede (1912) skrev Gustav Bang en introduktion til Marx. Bang henvendte sig direkte til de daværende industriarbejdere og formulerede sig i et sprog de kunne forstå med eksempler fra deres hverdag, men ved nærmere eftertanke skrev Bang måske bare af fra Marx selv. Det er nemlig tankevækkende, at Marx skrev i et meget letforståeligt sprog – helt modsat næsten alle hans efterfølgere og fortolkere. Dermed ikke sagt vi blot skal læse Marx igen, og intet nyt er blevet

tilføjet siden. Alligevel kunne vi nok lære noget af den mere kontante formidlingsform.

Hvorfor ikke skrive mere direkte til multituden? - den mangfoldighed af mennesker som i fællesskab kan udvikle modstandsformer og skabe forandring.

Det er selvfølgelig ikke nogen særlig homogen endsige klart afgrænselig målgruppe. Denne introduktion til Hardt og Negri har helt tydeligt haft ambitionen om en meget bred målgruppe, men på papiret fremstår den som målrettet til studerende ved universiteter, som hermed får en lettere adgang til Hardt og Negri, end hvis de havde gået direkte til Hardt og Negris egne bøger, selvom bogen faktisk er skrevet i let forståeligt sprog med god sans for formidling. Udfordringen ligger i dens opbygning og struktur, som er fuldstændig aka-

demisk. Resultatet er sikkert en konsekvens af, at det er svært at gøre andet uden at ende i en Hardt og Negri for dummies.

Vigtig og udfordrende

Emnet for Magt og Modstand er så vigtigt, at det overtrumfer udfordringerne med formidling. Forfatterne har skrevet en meget gennemført introduktion til hele Hardt og Negris omfattende trilogi. Deres egen begejstring for Hardt og Negri smitter af på læseren. Man får lyst til selv at læse Hardt og Negri.

Endelig udfylder bogen et hul i litteraturen. Hardt og Negris arbejde er væsentligt, og der bør findes en introduktion – så det gøres nemmere tilgængeligt for fle e. Derfor har bogen i sig selv en berettigelse og bør læses af de mange, der tror en anden verden er mulig – og ikke kun studerende ved landets universiteter.

SAMTALE

Ikke en Hardt og Negri for dummies

Gaia har mødt to af forfatterne til *Magt og Modstand*, Pil Christensen og Peter Nielsen, til en samtale om mål og motiver for at skrive en introduktion til Michael Hardt og Antonio Negri.

AF: MORTEN RANUM

Helt unikt, aktuelt og banebrydende

Hvorfor en introduktion – og hvorfor en introduktion nu?

Pil: Der er den rimelig oplagte grund, at de har rundet deres triologi af med udgivelsen af *Commonwealth*. Derfor er det naturligt at udgive en introduktion.

Peter: Værket har nu fået et sådant omfang, at der er behov for en introduktion, fordi man ikke kan forvente, at særlig mange kan forholde sig til at læse fle e tykke bøger.

*Det vil måske undre nogen, at der kommer en introduktion til Hardt og Negri, fordi den offentlige interesse forsvandt efter *Empire*.*

Pil: *Empire* ramte fantastisk godt i tiden ved at beskrive nogle aktuelle tendenser, som fx globaliseringsbevægelsen og tendenser til nationalstatens mistede betydning, men derefter skete der nogle ting som satte spørgsmålstegn ved konklusionerne i *Empire*. Irak-krigen kom, og USA viste sig som

supermagt. Derfor blev deres arbejde affærdiget, men i *Multitude* og især i *Commonwealth* tager de den kritik til efterretning, og de forklarer deres teorier i lyset af den konkrete udvikling – og ændrer dem til en vis grad. Styrken ved Hardt og Negri er, at de er åbne overfor kritik og rimelig selvkritiske – og de bruger det i deres videre arbejde.

Peter: Ikke mindst *Commonwealth* er virkelig aktuell pga. krisen, og i deres seneste pamflet *Declaration* reflekterer de over nogle helt aktuelle oprørsformer fra 2011 med Occupy-bevægelsen og Det Arabiske Forår. Og dér synes vi, deres værk er helt unikt, fordi det sætter nogle konkrete begivenheder og forløb ind i en teoretisk og historisk kontekst – og relaterer dem til aktuelle forhold i kapitalismens krise og krisen i globaliseringen.

Såvel akademikere som aktivister

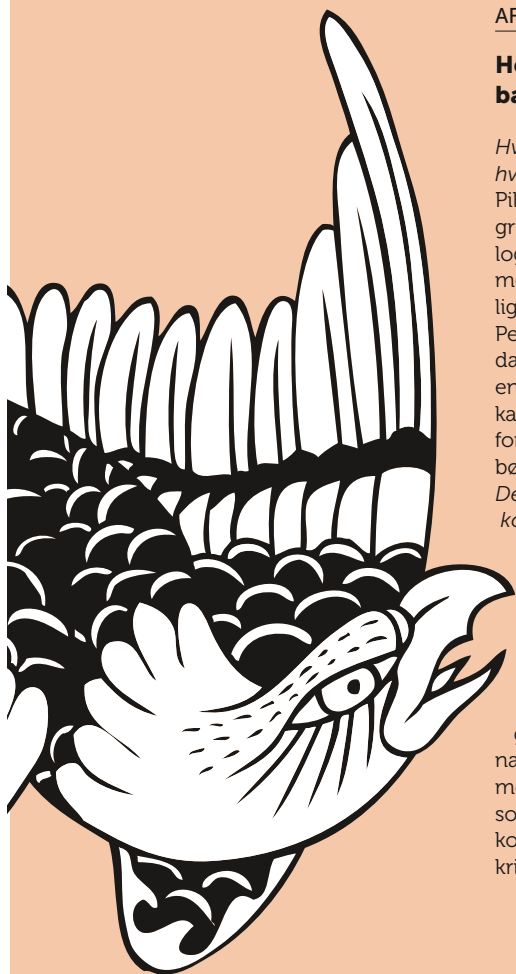
Hvad er jeres mål med bogen? – hvem er målgruppen?

Pil: At gøre Hardt og Negri tilgængelige for mennesker, der ikke har en universitetsbaggrund. Det handler om at danne bro mellem det intellektuelle og det politiske – men bogen henvender sig også til studerende.

Umiddelbart virker den meget akademisk – men egentlig har I også en intention om, at jeres bog skal læses af aktivister?

Peter: Det er en svær problematik. Hardt og Negri laver en meget akademisk form for marxisme. Vi vil gerne reflektere dybden i deres arbejde og samtidig ramme en bred målgruppe, men vi har ikke skrevet en Hardt & Negri for dummies. Vores ambition har været at gøre det lettere at læse Hardt og Negri.

Pil: En af de vigtige pointer hos Hardt og Negri er, at man ikke

skal se det diskursive og materielle adskilt fra hinanden. For at man kan få noget til at ske, skal man også kunne forestille sig det. Det kræver fælles begreber. Deres bøger fremskriver begreber, der både prøver at forstå og forme verden. Man kan derfor også se vores introduktion som et politisk projekt, hvor der gives indspark til politiske og aktivistiske miljøer.

Det er enkelt nok at forestille sig at studerende læser bogen som hjælp til at forstå Hardt og Negri, men det er vanskeligere at se koblingen til mere aktivistiske sammenhænge. Det kræver nok en formidling til aktivistiske miljøer efter bogen, fordi jeres bog fremstår meget akademisk.

Peter: Det kommer an på, hvordan man læser bogen. Man kan selv vælge, hvad man vil læse først. Hensigten er, at man kan gå til bogen, som man vil, men vi har ikke skrevet direkte til aktivister. Vores arbejde med bogen har først og fremmest drejet sig om at gøre stoffet enklere og lettere for fle e ...

Pil: ... men der er også en tendens til at dele det meget skarpt op. Universitetet lukker om sig selv, og nogle aktivistiske miljøer forherliger en anti-intellektuel og arbejderistisk opfattelse. Et forsøg på at gøre svært stof nemmere er også et forsøg på at bryde den opdeling.

Det mest nyskabende arbejde i det 21. århundrede

Hvordan adskiller Hardt og Negri sig? – hvorfor er deres arbejde interessant?

Peter: De bygger bro mellem klassisk marxisme og postmarxisme, postmodernisme, poststrukturalisme. Hardt og Negri laver en syntese henover den kløft, der ellers har været, med hjælp fra poststrukturalisme. Noget som nok først er blevet muligt

efter årtusindeskiftet. De tillader sig at lave en stor fortælling, som man ikke måtte i 1990'erne, men på en væsentlig anden måde end i 1970'erne og 1980'erne.

Pil: De har med Multitude formuleret et nyt og udvidet klassebegreb, der inkluderer alle som lever under kapitalismen. Marxismen har ellers været ude af trit med den empiriske virkelighed. Nu har vi pludselig fået begreber, som er mere tidssvarende. Dermed bliver det muligt at udvikle politiske ideer om, hvordan forandring kan ske. Det synes jeg er et af de vigtigste elementer i deres værk, som gør det politisk banebrydende.

Hvorfor har I valgt at skrive en bog om forfatterskaber? I kunne også have valgt at skrive om problemstillinger, hvor Hardt og Negri blev inddraget.

Peter: Der er jo også nogen, der skal skrive introduktioner! Især når der ikke engang findes en introduktion på engelsk, hvilket er meget besynderligt. Hvis der havde været en introduktion på engelsk, så havde vi måske ikke gjort det ...

Pil: ... så havde vi måske oversat den, hvis den var god.

Kun Empire er oversat til dansk – og med en problematisk oversættelse af multitude-begrebet til mængden, fremhæver Pil. Derfor har det også været vigtigt for dem at give en bedre udlægning af begrebet på dansk.

Forfatterne håber mange vil læse bogen og opfordrer til at komme med kritik og opfatte det som et åbent projekt – som et ekko af Hardt og Negri selv.

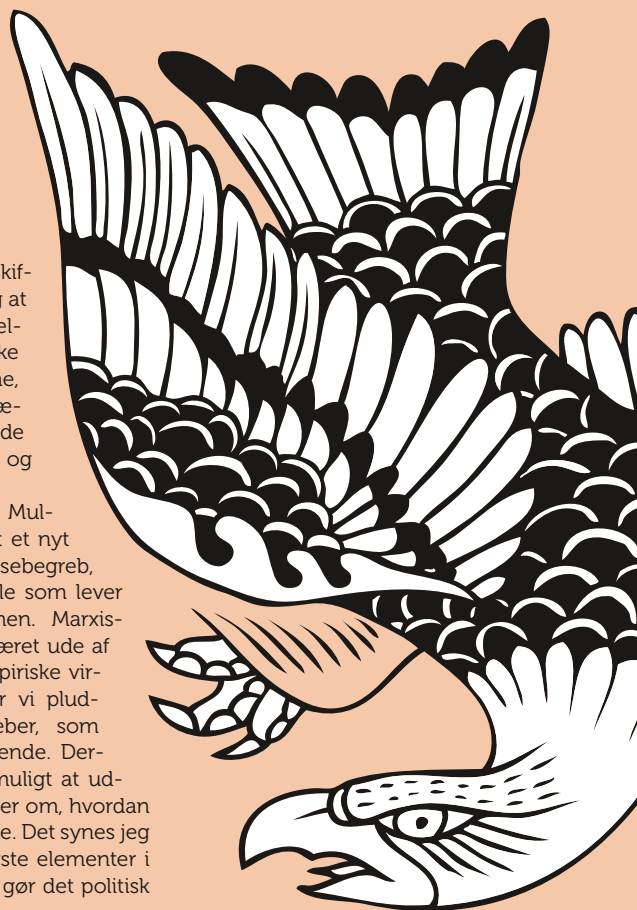

Foto: Da palæstinenserne i 1948 blev fordrevet fra deres landsbyer medbragte mange nøglerne til deres hjem i håbet om at vende tilbage en dag

Israels dannelse var etnisk udrensning

Anmeldelse: Israel-Palæstina konflikten handler ikke kun om retten til det samme land. Den er også en kamp om historien. Ilan Pappé dokumenterer hvad palæstinenserne hele tiden har hævdet, men som den israelske historie har benægtet: at de 750.000 palæstinensere som flygtede i 1948 var ofre for et planlagt etnisk udrensning.

**AF IRENE CLAUSEN,
MELLEMØSTGRUPPEN**

Ilan Pappé er sandsynligvis den første forsker som benytter begrebet 'etnisk udrensning' om fordrivelsen af palæstinenserne. Han lægger sig ud med den israelske historieskrivning som for-

tæller at palæstinenserne forlod deres eget land ved frivillig flugt eller flugt på opfordring fra de arabiske nabolande. På grund af sin historieforskning er Ilan Pappé blevet en hadefigur i zionistiske kredse og han underviser ikke længere på Haifa Universite-

tet i Israel, men på et universitet i England.

Nakbaen var nøje planlagt

I 1938 sagde David Ben-Gurion, som senere blev Israels første premierminister: "Jeg går ind for tvungen forflytelse, jeg kan ikke se noget umoralsk i det". 10 år efter sendte den zionistiske ledelse i Tel Aviv ordre til de sine militser om at gøre sig klar til fordrivelse af palæstinensere fra store dele af landet. Og metoderne skulle være drastiske: belejring, ildspåsættelse, chikane, nedrivning af bygninger, nedlægning af

miner osv. Hver milits blev forsynet med en liste over de landsbyer og bykvarterer som var mål for denne 'masterplan' med kodeordet Plan Dalet (Dalet for D på hebræisk). Plan Dalet førte til det som palæstinenserne kalder Nakbaen, som betyder Katastrofen på arabisk. Men Ifølge Ilan Pappé er det ikke et dækkende navn, fordi fordrivelsen var ikke en tilfældig katastrofe, men derimod en nøje udtænkt plan udført af zionistiske kræfter.

Den etniske udrensning, skriver Pappé, er det uundgåelige resultat af den zionistiske ideologi der går ud på at danne en ren jødisk stat og dermed udelukke ikke-jøder. I foråret 1948 var briterne i færd med at afvikle deres mandat i Palæstina og Plan Dalet var et kontant signal om hvilken fremtid zionisterne ønskede. Det tog seks måneder at gennemføre Plan Dalet. Herefter var ca. 750.000 palæstinensere fordrevet, 431 landsbyer ødelagt og 11 bykvarterer tømt for indbyggere. Bogen gennemgår minutøst og med mange vidneberetninger de grusomme metoder der blev brugt af de zionistiske undergrundsmilitser til at ødelægge og tømme den ene palæstinensiske by efter den anden.

Etnisk udrensning erstatter krigs-paradigmet

Pappé ønsker med sin bog at trænge dybere ind i historien end hidtil. Han mener, at hele

fordrivelsesprocessen op til og efter staten Israels dannelse i maj 1948 bør betegnes som etnisk udrensning og dermed erstatte det herskende billede hvor fordrivelsen blot er en følge af 1948-krigen mellem Israel og de arabiske lande. Pappé dokumenterer hvordan Dalet-planen byggede på den systematiske kortlægning af Palæstinas landsbyer. Allerede i 1930'erne påbegyndtes udarbejdelsen af disse landsbykartoteker som indeholdt en efterretningsrapport for hver enkelt palæstinensisk landsby og udarbejdelsen af en række militære planer der kulminerede i Dalet Planen.

Ifølge folkeretten udgør etnisk udrensning en forbrydelse mod menneskeheden, og de formodede bagmænd skal retsforfølges ved FNs internationale domstol i Haag. Dagens diskussion om etnisk udrensning føres især med henblik på det tidligere Jugoslavien men som Pappé viser, er det ikke et nyt fænomen. Plan Dalet stemmer ret præcist overens med de metoder der bruges til at beskrive den etniske udrensning i eks-Jugoslavien. "Man skulle næsten tro at Nakba var brugt som inspiration til udrensningerne i Jugoslaven", som Ilan Pappé ironisk bemærker andetsteds.

Kampen om historien

Den etniske udrensning af Palæstina er en både rystende og fantastisk bog. Den er enormt rig på

informationer, men den er frem for alt et vigtigt og uafrysteligt instrument til dokumentation af zionismens og Israels forbrydelser mod det palæstinensiske folk. Og så er den skrevet af en eminent israelsk historiker som ønsker retfærdighed i Palæstina. I forordet skriver Pappé at bogen "først og fremmest er skrevet til de palæstinensiske ofre for den etniske udrensning i 1948. Mange af dem er venner og kammerater, mange andre har for mig intet navn, og dog har jeg, lige siden jeg hørte om nakbaen (katastrofen, red.), båret på deres lidelser, deres tab og deres håb. Først når de vender tilbage, vil jeg føle at dette kapitel i katastrofen endelig har nået den afslutning som vi alle higer efter, og som vil sætte os i stand til at leve i fred og harmoni i Palæstina".

Ilan Pappé: Den etniske udrensning af Palæstina, Forlaget Klim, 2012, fint oversat af Birgitte Rahbek fra: The Ethnic Cleansing of Palestine, One World, Oxford, 2004

Afsender:
Internationalt Forum
Griffenfeldsgade 41
2200 København N

POST B

PP DANMARK

Returneres ved varig adresseændring

